

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA OBMURJE

Muzejsko društvo
tov. Štubelj Miro
Murska Sobota

M Sobota, 29. maja 1953

Leto V. - Štev. 22 - Cena 10 din

Uredja uredniški odbor - odgovorni urednik Jože Vild - uredništvo in uprava M Sobota, Trg zmage 5 - ček račun pri NB FLRJ v M Soboti, št. 641-T-308 - tisk Mariborske tiskarne - naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 din. - Izhaja vsak petek Poština plačana v gotovini

Dogodki zadnjih dni

KONFERENCA »ZAHODNE TROJICE« - Novica, da so se britanska, ameriška in francoska vlada slednjic odločile za trojno konferenco zunanjih ministrov na Bermudskih otokih, je prvi hip presenetil svetovno javnost. Pričakovala je namreč, da bodo Churchillov predlog o sestanku »četvorice« obravnavali delj časa in da ne bodo kot neke vrste »vmesno stopnjo« priporočali še predhodni sestanki treh zahodnih ministrov. Vendar kaže, da so bila nasprotna med zahodnimi silami, posebno med Veliko Britanijo in ZDA, v nekaterih najvažnejših vprašanjih tako očitna, da se niso mogle odločiti za drugačen sklep.

Trojna konferenca, ki naj bi bila v drugi polovici junija, zaradi VLADNE KRIZE v FRANCII, še ne stoji na trdnih nogah. Ni namreč nobena skrivnost, da trajajo vladne krize v Parizu kaj rade po več tednov in da se pri tem vrstijo drug za drugim kot predsedniški kandidati prav vsi, ki imajo kolikor toliko upanja za delo, če se ne za popoln uspeh. Po mnenju političnih krogov v Parizu pa mora Francija predstavljati na Bermudih močna osebnost, ki bo kos težkemu notranjemu položaju v državi in ki bo hkrati znala na zunanjem področju pravilno zastopati francoske interese. V Parizu so namreč že delj časa sumili britansko in ameriško vlado, da se namerava brez sodelovanja Francije pomeniti s predsednikom sovjetske vlade Malenkovicem, o onih vprašanjih, ki odločilno zavirajo pot medsebojnemu sporazumu. S tem naj bi dokazali, da Francije ne ocenjujejo več kot »velesilo prve stopnje«.

Ta bojazen je sedaj odpadla, pojavilo pa se je vprašanje, ali bodo v Parizu pravočasno preboleli vladno krizo.

RAZLIKE PRI OCENJEVANJU zunanjepolitičnega položaja v svetu po smrti Stalina so med Veliko Britanijo in ZDA precejšnje. V svojem nedavnem govoru je predsednik britanske vlade Churchill namignil, da od sovjetske vlade ne zahteva takoj sprememb v njenem dosežanjem odnosu do Zahoda, je pa takoj pripravljen za mirovna pogajanja o vseh vprašanjih, ki povzročajo vročo kri in umetno stopnjujejo mednarodno napetost. V Evropi gre predvsem za vprašanje avstrijske in nemške mirovne pogodbe, za sovjetski odnos do Jugoslavije, za razširitev splošnih medsebojnih stikov na vseh področjih mednarodnega življenja itd. Na daljnem Vzhodu predstavlja nerešeno vprašanje Koreje s svojim znamenitim polemom. Prav toliko pozornosti, če se ne več, vzbujata med diplomatskimi krogi Vzhoda in Zahoda razvoj dogodkov v Indokini, kjer izgubljajo francoske kolonialne oblasti vse bolj tla pod nogami, a se kitub temu trdno drže starih kolonialnih načel uvajanja. Tudi odnos do LR Kitajske, posebno glede njene bodočega sodelovanja v OZN, še ni razčiščen.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREKMURSKI FESTIVAL 1953

Naše mesto, Sobota, že zajema praznično razpoloženje. Jutri, v soboto 30. maja, se začne »Prekmurski festival 1953«. Še vsem so nam v spominu dnevi velike lanskoletne prireditve, ki smo jo nazvali Prekmurski teden. Letos imamo festival, prirejen po izkušnjah lanske prireditve, le z razliko, da nosi predvsem kulturni značaj.

Lanska prireditev je zajela vse Prekmurje. Celotno prebivalstvo je sodelovalo bodisi na razstavi ali pa v kulturnem sporodu. Ali bo tudi letos tako? Ali

smemo prireditve v resnici imenovati »Prekmurski festival«?

Prav gotovo smemo. Tudi letos ima prireditev vse širši pomen, kot pa bi lahko kdo sodil samo po tem, kar bo prikazano v Soboti. Tudi letos sodeluje v festivalu celotno prebivalstvo Prekmurja in ne le oni, ki bodo nastopali na prireditvah festivala in oni, ki si bodo te prireditve ogledali v sami Soboti.

Zamisel krajevnih prireditvev pred Prekmurskim tednom nam je dala posrečeno obliko socialističnega praznika na vasi - občinski praznik. Lanj so tako praznovali v vseh občinah in še po nekaterih vaseh. Letos se že pred festivalom praznovali v Turnišču in Kuzmi, drugod pa še bodo v poletnih mesecih ali na jesen. Toda višek vsega, kar naj bi prikazalo kulturno rast in napredek Prekmurja v zadnjih letih, bodo festivalske prireditve v Soboti.

Lanskoletne prireditve si je ogledalo okrog 100.000 ljudi. Letos jih bo verjetno manj, saj prireditve ni tako obsežna kot je bila lanska, toda gotovo bo festival privabil v Soboto velike množice ljudi iz vsega okraja.

Poleg štirih dramatskih skupin raznih društev, ki se nam bodo predstavila v teh dneh, bomo spet slišali številne podeželske pevске zborove in zadnji dan združene pevске zborove Prekmurja. Posebnost letošnje

prireditve bo tudi nastop združenih pionirskih zborov, ki bodo nastopili zadnji dan festivala.

Prav tako bo privlačen nastop združenih godb na pihala, folklornih skupin, dalje kmečke večer in koncert soboškega društva, SKUD »Stefan Kovač«. Tudi velik telovadni nastop v nedeljo, festivalska povelja in politično zborovanje z množičnim kulturnimi nastopi zadnji dan festivala dajeta prireditvi posebno obeležje.

Pričakujemo, da bo »Prekmurski festival 1953« v resnici, kar želijo prireditelji, da resnično pokazal veliko rast in razvoj ljudskoprosvetnega kulturnega dela v Prekmurju, da bo v resnici naš kulturni praznik.

Zato - pozdravljeni vsi, boste v teh dneh prišli v naše mesto, ki vas vabi in vas seljem pričakuje.

naš kulturni praznik

Kolona

PREKMURSKI FESTIVAL vabi!

Udeležite se svečane otvoritve »Prekmurskega festivala 1953« jutri, t. j. v soboto, 30. maja zvečer ob 20. uri, na letnem odru DOM »TVD PARTIZAN«

VSO SKRIB IN LJUBEZEN

MATERI IN OTROKU

V zadnjih letih si je Teden matere in otroka že kar utrl pot med prekmurske vase. Tudi letos ga praznujemo, vendar je potrebno, da mu vsako leto damo več socialistične vsebine. Včasih smo se žene zaganjale na vse mogoče konce in kraje,

da bi pripravile našim malčkom čim več darov in jim preskrbele čim več presenečenj; razne organizacije pa so med seboj tekmovala z obdaritvami, proslavami itd. Ob takih zunanjih prizadevanjih pa smo pozabljali na globljo vsebino, ki bi jo morali dati Tvednu matere in otroka, to je na vzgojno vsebino. Menim, da moramo v zamisli Tvedna matere in otroka zasledovati iste cilje, kot so jih imeli naši zakonodajni organi, ko so z Ustavo postavili zakon in družino pod zaščito države, pod posebno zaščito pa še prav mater in otroka.

Potrebno je torej, da se ob Tvednu matere in otroka malo zamislimo, da pogledamo kar sami sebe, svoje družine, naše žive družine v Prekmurju, saj jih drugod niti preveč ne poznamo. Nočem postavljati v središče pozornosti naše družine, zato da bi ji peli hvalnice in moralizirali o njej. Vemo, da je bilo v preteklosti zapetih mnogo takšnih hvalnic, ki pa ne samo, da niso dosti koristile,

temveč so bile večkrat celo lažnive in bi se bile prav gotovo razblinile v nič in v pravi zasmeh, če bi pogledali v življenje naših mater in družin le malo globlje. Zamislimo se samo v nastanek večine naših družin v preteklosti. Po naših vaseh so se skiepale zakonske zveze iz pohlepa po povečanju kmetije, le tu pa tam je uspelo mladim ljudem združiti se iz osebnega medsebojnega nagnenja. Toda tako ustvarjena družina je bila podvržena stalnemu vplivu s strani nezadovoljnih staršev. Jasno je, da take družine niso mogle zavzeti v družbi svoje resnične vloge, ker ene niso imele v sebi negibne potrebne in naravne življenjske sile, drugim je pa primanjkovalo dovolj trdne ekonomske baze in jim je »najsvetjše družinsko breme« mnogokrat bilo tako nezumno, da so pod njim hiral. S spreminjenimi družbenimi in gospodarskimi razmerji je tudi naši družini zagotovljeno drugačno življenje.

Toda od nas samih je odvisno, kako si bomo znali družinsko sožitje urediti, kako bomo vzgojili naše otroke, bodočnost nas samih. Predvsem se pa pri nas marsičesa moramo otresti ml starši, saj se vzgoja otrok začne že pri vzgoji staršev. Naša slaba navada je, da običajno zamudimo najdragocenejši čas za vzgojo otroka že v predšolski dobi, ko se z otrokom sploh ne ukvarjamo, misleč da bo zrasel za šolo in ga bodo takrat vzgajali učitelji. Ko pa že hodi v šolo, se kvečjemu zanimamo, kako se uč brati, pisati, računati itd., mogoče se celo razveselimo nad njegovim uspelim

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ljudska skupščina FLRJ je sprejela zakon o kmetijskem zemljiškem skladu

Preteklo sredo je v Beogradu Ljudska skupščina FLRJ nadaljevala svoje VI. redno zasedanje. Na dnevnem redu sta bila dva zakonska predloga: predlog zakona o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja in predlog zakona o verskih skupnostih. O prvem predlogu je poročal ljudski poslanec Jovan Veselinov, ki je med drugim dejal: »Zakon predvideva, da zemljiški maksimum mora sedaj in v bodoče znašati 10 hektarov obdelovalne površine. S tem se v največji meri preprečuje kapitalistični razvoj na vasi in stalno ter sistematično izkoriščanje tuje delovne sile. S tem so istočasno težišče naše borbe za pospešitev kmetijske proizvodnje pranaša na kmečko delovno združništvo in na druge oblike kmetijskih organizacij. Z eno besedo, cilj tega zakona je krepitev socialističnih demokratičnih sil na vasi kakor tudi na področju proizvodnje in v političnih odnosih.«

POPOLNOMA SVOBODEN PROMET Z ZEMLJO

Po uresničitvi tega zakona bo treba ukiniti zadnje administrativne ukrepe za omejevanje kmetijske posesti. Dovoliti bo treba svobodno promet z zemljo v okviru postavljenega zakonskega maksimuma. To pomeni, da bodo vsi kmetje kot

svobodni lastniki zemlje lahko z njo svobodno razpolagali: jo prodajali, kupovali, vlagali v zadrage, jo darovali in podobno.

DODELJEVANJE ZEMLJE KMETIJSKIM ORGANIZACIJAM

Z dodeljevanjem te zemlje, kakor tudi one, ki se že od prej nahaja v posesti družbe, kmetijskih zadrug, podjetij in kmečkih delovnih zadrug, ustvarjajo poleg rentabilnih in naprednih gospodarstev tudi široko osnovo za napredek kmetijstva

v celoti, za ustvarjanje novih družbenih odnosov na vasi.

Organe ljudske oblasti mora voditi pri izvajanju tega zakona to, da ustanovijo dobra in napredna proizvodna podjetja, ki bodo po svoji naprednosti in ekonomski moči središča napredka kmetijske proizvodnje v vsej okolici.

Po izčrpnih razpravi je zvezna ljudska skupščina sprejela zakon o zemljiškem skladu splošnega ljudskega imetja in dodelitvi zemljiše gospodarskim organizacijam. Zanj so glasovali vsi poslanci razen enega.

Naš družbeni red jamči svobodo in enakopravnost vseh veroizpovedi

Sprejet je zakon o pravnem položaju verskih skupnosti

Na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ je bila tudi razprava o predlogu zakona o pravnem položaju verskih skupnosti. V imenu Zveznega izvršnega sveta je predlog obrazložil Aleksander Rankovič.

Tovariš Rankovič je poudaril, da je že ustava zagotovila državljanom svobodo vesti in veroizpovedi. Ustava pa tudi določa, da je cerkev ločena od države in da je prepovedana zloraba cerkve in vere v politične namene.

Govorec o vlogi Vatikana je tov. Rankovič poudaril, da se Vatikani brezobzirno vmešava v notranje zadeve naše države in da v tej izključno politični težnji z vsemi močmi napada naš družbeni red in prav zaradi tega ne dopušča, da bi se odnosi katoliške cerkve z našo državo urejali pri nas. Toda s to politiko se ne strinjajo mnogi duhovniki, ki so uvideli škodljivost takega in podobnega ravnanja. Tej duhovščini pa

nasprotujejo mnogi škofje, ki so lani s posebno deklaracijo prepovedali duhovniška združenja.

Svojo obrazložitve je zaključil z besedami: »Sprejem tega zakona bo pripomogel k ureditvi odnosov med krajevnimi verskimi organizacijami in krajevnimi organi oblasti, s čimer se bodo preprečili nesporazumi, ki so nastali zaradi pomanjkanja takih pravnih predpisov.«

Po obrazložitvi tov. Rankoviča je Ljudska skupščina vodila daljšo razpravo, nato pa sta oba sveta soglasno sprejela predlog zakona o pravnem položaju verskih skupnosti

SOBOTA 30. MAJA

Jurčič-Govekar »Deseti brate«, uprizorji sindikalno umetniško društvo »Stefan Kovač« iz Murske Sobote. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan« - začetek ob 20. uri

NEDELJA 31. MAJA

Velik telovadni nastop, prireja TVD »Partizan« M. Sobota s sodelovanjem vseh okrajnih društev in gasilcev. Dopoldne tekmovanja v mnogobojju na stadionu SD Sobote, popoldne ob 14. uri povorka telovadcev po mestu, ob 15. uri telovadni nastop na stadionu

PONEDELJEK 1. JUNIJA

Hašek-Gorinšek: »Dobri voljak Svejk«, uprizorji kultur-

Spored festivala

noprosvetno društvo »Kajuha« iz Rakičana pri M. Soboti. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan« začetek ob 20. uri.

TOREK 2. JUNIJA

Večer slovenske pesmi. Nastopijo mešani zbori: KPD »Miško Kranjec« iz Lendave; DKUD »Beli rudar«, Lendava-Nafta; IZUD Bogojina, Kuzma, Turnišče; KUD »France Prešeren«, Grad in moški zbor IZUD iz Rogasovec. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan« začetek ob 20. uri.

SREDA 3. JUNIJA

Kmečki večer - spored ljudskih plesov, pesmi in

ČETRTEK 4. JUNIJA

Pero Budak: »Metež«, uprizorji kulturnoumetniško društvo »Dr France Prešeren« iz grada. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan«, začetek ob 20. uri.

PETEK 5. JUNIJA

Glasbeni koncert - prireja kulturnoumetniško društvo »Stefan Kovač« iz Murske Sobote. Nastopata zbor in orkester. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan« - začetek ob 20. uri.

SOBOTA 6. JUNIJA

Molière: »Scapinove zvijače« - uprizorji kulturnoprosvetno društvo »Miško Kranjec« iz Lendave. Prireditev na letnem odru - dom TVD »Partizan« - začetek ob 20. uri.

NEDELJA 7. JUNIJA

Zaključek festivala. Dopoldne ob 9. uri velika povorka »PREKMURSKEGA FESTIVALA 1953«, nato politično zborovanje in množični kulturni nastopi. Nastopajo: združeni pevski zbori, združena godba na pihala, združeni pionirski pevski zbori, folklorna skupina Beltinci in folklorna skupina madžarske narodne manjšine iz Lendave. - Politično zborovanje in množični kulturni nastopi na velikem odru pri novi gimnaziji, ul. Stefana Kovača. Popoldne športne in telovadne prireditve na stadionu SD Sobote.

LJUTOMERSKI OKRAJ V TEDNU MATERE IN OTROKA

Kakor vsa leta po svoboditvi, tako se bo prebivalstvo ljutomerskega okraja tudi letos spomnilo na mater in otroka in jima priredilo nekaj prijetnih presenečenj. Posebna skrb bo veljala partizanskim mamicam in vojnim sirotam, vzgojno zanemarjenim otrokom in ženam, ki so dale družbi več življenj.

Domala v vseh občinskih središčih in večjih krajih bodo v Tednu matere in otroka kulturne prireditve, vzgojna predavanja in ponekod celo poučne razstave. Žene in obiskovalke otrok bodo obiskale zlasti tiste matere, ki imajo več otrok in niso docela kos svojim vzgojnim nalogam. Pomagale jim bodo z vzgojnimi nasveti. Marsikje so pionirji izdelali lične predmete, ki jih bodo podarili partizanskim materam in njihovim še preživelim otrokom. Spomnili pa se bodo tudi na ostale matere; njim v čast bodo priredili več otroških igric. V tem času bo na podeželju tudi več vzgojnih predavanj o negi in hranjenju otroka, tuberkulozi in drugih nalezljivih boleznih in posledicah alkoholizma, ki je v vinogradniškem predelu še vedno socialni problem.

NOVE MATERINSKE POSVETOVALNICE

V Tednu bodo odprli materinske posvetovalnice pri Tomažu, v Cezanjevcih in na Razkrižju. Posebno pridno se pripravljajo množične organizacije v križevski občini. Imeli bodo dvoje predavanj: o tuberkulozi in otroških boleznih. V ljubevcih in Vučji vasi bodo matere in otroke povabili na dramske predstave. Križevska in okoliška dekleta pripravljajo darila za zaslužne matere. Po proslavi

Sedem vaških odborov v ljutomerski občini

Na pobudo ljudskega odbora ljutomerske občine, katere področje se razteza tudi na več vasi v okolici, je bilo v zadnjem času izvoljenih sedem vaških odborov, ki bodo kot posvetovalni organ pomagali ljudskemu odboru pri reševanju vseh tistih vprašanj, ki se tičejo posameznih vasi in so zanje značilna. Vaški odbori mu bodo dajali predloge za izboljšanje komunalnih naprav, popravilo mostov, brvi in cest na svojem področju, zanimali se bodo za socialna vprašanja itd. Kot dobri poznavalci razmer v svojih vaseh, bodo najlažje zastopali interese volivcev pred ljudskim odborom, ki se bo tako lažje posvetil številnim odprtim vprašanjem v zvezi z ureditvijo mesta in postavljanjem zelo potrebnih poslopj. Vaški odbori bodo dobili tudi potrebna sredstva za opravljanje krajevnih delovnih akcij.

v občinskem središču bodo gostili vse navzoče otroke in matere. Pevski zbor kulturno-umetniškega društva bo obiskal onemogle v Lukavcih in jim zapel nekaj domačih pesmi. Tjaka se bo napolil tudi ženski pevski zbor iz Ljutomera, ljutomerski gimnazijci pa bodo obiskali mladinski dom v Veržej in tam uprizorili pravljicno igrice »Mogočni prstan«. Doma bodo uprizorili igrice »Kresniček«, pripravili mamicam in malčkom lutkovno predstavo in organizirali cvetlični dan.

IN DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE

V najbolj oddaljeni občini Ivanjci bodo ustanovili društvo prijateljev mladine in preselili materinsko posvetovalnico v primernejše prebore. Na Stari cesti, kjer prebivajo pretežno revnejši ljudje, so starši izrazili željo, da bi tudi v njihovih vasi odprli otroški vrtec. Tudi sami bi nekaj žrtvovali za to ustanovo. Babice bodo obiskale zlasti mlade matere, ki so posebno potrebne vzgojnih nasvetov. Imele pa bodo tudi predavanja za ostale žene. Od njihovega dela na podeželju je marsikaj odvisno; da je res tako, bi nam prav gotovo potrdila tudi babica Anica Kavčičeva, ki

je v cezanjevskem okolišu dosegla zavidljive uspehe. Prav njeni požrtvovalnosti in vnemi se imajo matere zahvaliti, da letos ni umrl noben dojenček v njenem okolišu, čeprav je bila v preteklih letih umrljivost otrok v teh krajih precejšnja.

Tudi v občinah Veržej in Apače niso na zadnjem mestu. V Zepovcih nameravajo odpreti otroški vrtec za 30 malčkov. Nekaj sredstev so sami zbrali, nekaj pa sta jim pomagala druga in okrajni ljudski odbor. Igralci bodo uprizorili v Apačah igrice in čisti dobiček odinili za počitniške kolonije. V Podgorju bodo odprli posvetovalnico za matere in obiskali socialno ogrožene družine. Društvo prijateljev mladine v Apačah bo priredilo lutkovno predstavo in slavje ob zaključku šolskega pouka. Radodarni Veržejci in okoličani pa so darovali precej sredstev za siromašne in vzgojno zanemarjene otroke. Pobudo za to zbirko je dala Socialistična zveza.

Prav pa bi bilo, da bi prav v Tednu matere in otroka dali poučarke boju proti pijančevanju in neodgovornemu zapravljanju otroških denarjev za alkoholne pijače. Ta prizadevanja družbe naj bi dobila svoje mesto tudi v vinogradniških in drugih, v katerih je zadnje ča-

se precej popustila skrb za otroške vrte in podnebne vzgojne ustanove. V železnih dverih so celo hoteli zapreti vrtec in namesto njega odpreti gostilno. Skratka: zadržniki in njihova vodstva je treba pripraviti do tega, da bodo sami v svojih vrstah začeli pometati z zlom, ki jim je že vzelo precej mladih življenj.

Ko iščemo vzroke - ne prezirimo alkohola!

V naših krajih še vedno najdemo ljudi, ki vidijo v alkoholu zgolj svojega prijatelja, ne pa tudi največjega sovražnika, ki je v marsikateri družini napravil razdor, povzročil bedo in pomanjkanje in marsikoga pahnil v pogubo. Zlahtna kapljica priških gor, ki sicer poživilja in daje navidezno moč, se je že nešteto krat prelevila v zlo, usodno za življenje tistega, ki jo je prekomerno užival. O tem nam pričajo pisana in nepisana izročila, to nam potrjuje tudi sodna kronika.

Alkohol se kot črna nit vleče skozi vsa tista dejanja, ki so naperjena proti življenju in te-

Beseda naročnikom!

V predzadnji številki našega lista smo prav vsem priložili poštne položnice za poravnavo naročnine. Povedati moramo, da se je lep del naših naročnikov temu odzval, mnogo jih je, ki so takoj ali v naslednjih dneh poravnali naročnino, mnogi pa plačali tudi za nekaj mesecev naprej. Se vedno pa je kup naročnikov, ki se niso spomnili na upravo lista.

Ste mar tudi Vi med temi? Če res, prosimo, ne prezrite našega opozorila tokrat. Poravnajte naročnino, da bo »Obmurski tednik« lahko redno prihajal v Vašo hišo in Vas seznanjal z vsemi dogodki doma in po svetu.

Uprava »Obmurskega tednika«.

lesu. Le redki so bili v zadnjih letih prepri in prepeti, kjer ne bi bil prisoten alkohol! Poglejmo točneje! Napravimo érto med dvema okolišema, ki spadata v delokrog ukrajnega ljudskega sodišča v Ljutomeru, vinorodnem in nevinorodnem, in videli bomo, kako alkohol vpliva na razpoloženje ljudi. V prvem okolišu, ki šteje 8143 prebivalcev, so lani našeli 16 pretepev in 47 žalitev ali eno tako dejanje na 129 prebivalcev, v drugem okolišu z 18.594 prebivalcev pa 31 pretepev in 52 žalitev ali eno dejanje na 229 prebivalcev. Se bolj očitna je razlika, ko gre za dejanja, ki so v zvezi z neplačevanjem preživnin in priznavanjem očetovstva; razlika 15 proti 10 je naravnost presenetljiva, zlasti če upoštevamo dejstvo, da je v vinorodnem okolišu dvakrat manj prebivalcev kot v nevinorodnem.

Toda posledice pijančevanja se kažejo tudi drugod. Alkohol jemlje stotinam ljudi težko priborjeni zaslužek in je vzrok slabim življenjskim pogojem v marsikateri družini. Ni malo vinskih družin, v katerih se je naselila beda prav zaradi prisotnosti alkohola! Enolična prehrana, slaba stanovanja, pomanjkanje sredstev za človeka dostojno preživljanje otrok in še marsikaj drugega spremlja prekomerno uživanje alkoholnih pijač. Lahko si zamislimo, kakšna prihodnost se obeta otrokom, ki jih starši že v zibelki zastropujejo z alkoholom!

Pijanec se tako dolgo ne spreobrne, dokler se v jama ne zr-

ne — pravi slovenski pregovor. Toda ne bodimo črnogladi ljudje! Zato pogledjmo resnici na ravnost v oči. Morda pa bomo le našli izhod?

Res je sicer, da bo za one, ki v pijanosti počenjajo škodljiva dejanja, še tako stroga kazen, le kaplja v morje, če se hkrati ne bomo vztrajno bojevali proti pijančevanju — kot družbeno škodljivemu pojavu. Za uspešen boj pa ne zadostuje zgolj beseda, marveč morajo slediti dejanja! Brez vzgoje ljudi se prav gotovo ne bo dalo ničesar napraviti. Ljudi bo treba neprestano vzgajati, da se bodo omejevali pri uživanju alkoholnih pijač, da bodo bolj skrbeli za svoje domove, družine in otroke. Na mladini sloni svet in bodočnost, zato smo dolžni storiti vse, kar je v naših močeh, da bomo otroke izrgali iz okoliščin, ki jih vzgojijo tako, da ne bodo posnemali svojih rednikov, Marsikaj bi dosegli z odpiranjem novih otroških vrtec in podobnih vzgojnih ustanov.

Alkoholizmu pa je tudi treba spodrežati korenine, ki so v materialnih pogojih za pijančevanje. Statistika kaže, da v vinogradniških zadrugah popijejo velike količine vina, medtem ko propadajo stanovanja posameznih zadrugnikov. Koliko zaslužka steče po grlu, namesto da bi ga obrnili v koristneje namene: za popravilo stanovanj, za hrano in obleko otrok itd. Prav v zadrugah je področje za uspešni boj proti pijančevanju. Skratka: treba je začeti pometati pri temeljih!

Skrb ZB NOB za partizanske siro e

Organizacije Zveze borcev v ljutomerskem okraju so se resno zavzele za partizanske otroke in vojne sirote, ki so izgubili svoje starše v narodnoosvobodilnem boju. Na zadnji seji okrajnega plenuma so delegati naročili skrbstvenim organom, da naj čimprej dodelijo podpore tistim sirotam, ki so jih upravitelji prejeli. Otroke, ki jih sedanjí redniki slabo vzgajajo in izkoriščajo, je treba izročiti drugim varuhom, ki bodo zanje bolj skrbeli. Ti otroci naj bodo deležni brezplačne zdravniške nege in nadzorstva. Prav tako so sklenili, da je treba najti sredstva za stipendije tistim sirotam, ki študirajo. Tudi na učnih mestih v obrtnih obratih jim je treba dati prednost. Učiteljem pa so priporočili, da posvetijo posebno pozornost vzgoji partizanskih sirot. Skupaj s člani

Zveze borcev naj bi obiskali njihove starše in rednike ter se pozanimali, kako ti otroci žive. Na takih posvetih naj bi kritično ocenili vzgojo, katere je otrok deležen doma. Vojne sirote je treba vzgajati v ljubezni do domovine, za katero so tudi one trpele. Organizacije ZB ne bi smele dopustiti, da jih vzgajajo naši nasprotniki.

Tudi praznik slovenskega ljudstva — Dan vstaje — bodo dostojno praznili. Tega dne se bodo v Ljutomeru zbrali stari borci na prijateljskem pomenku. Pripravljajo tudi kulturni program. Se letos nameravajo na Desnjaku odkriti spominsko ploščo narodnemu heroju Ivanu Kaučiču, kateremu je v tej vasi stekla zibelka. Začeli pa so tudi zbirati prostovoljne prispevke za spomenik padlim žrtvam na otoku Rabu.

Pred gasilskim praznikom

Kaj pa naši dimniki?

Ko se gasilci našega Obmurskega okraja trudijo, da bi se pred Dnevom gasilstva popravili in očistili svoje orodje, ki mora biti v takem stanju, da bodo lahko vsak trenutek prišli za njega, se je treba vprašati: »Ali redno čistimo tudi dimnike in ostale naprave, v katerih kaj lahko

nastane požar, če so zanemarjeni? Požar je lažje preprečiti kot pa gasiti! Zato naj bi se gasilci v svojem tekmovanju vprašali: »Ali dimnikarji nemoteno izvršujejo svoj posel? Pa nimamo v vasi nekoga, ki jim brani, da bi očistili in pregledali dimnike in ostale na-

je treba tudi dimnikarje, da bodo svoj posel vestno opravljali. Le tako bomo omejili požare, ki so prečesto posledica slabo očiščenih dimnikov in drugih naprav.

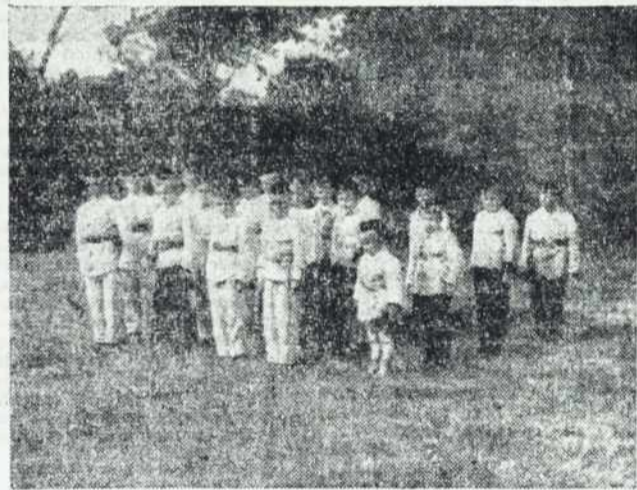
Tudi leseni dimniki, ki jih še vedno lahko opaziš na starih — s slamo kritih hišah — bodo morali odstopiti mesto novim, zidanim dimnikom. Ze sama iskra zadostuje, da se vname suhi les, in nesreča je tu! Na vse to in še marsikaj drugega je treba opozoriti prebivalce, ki se ne držijo požarnovarnostnih predpisov. In prav zdaj, ko tekmujemo, je čas za tako vzgojno delo! Če se bodo gasilci še bolj strokovno usposabljali za svoje odgovorno strokovno poslanstvo in vzgajali tudi ostale prebivalce, potem bodo lahko naši delovni ljudje vsak večer brez skrbi legli k počitku, saj bodo prepričani, da lebdí nad njihovostreho izvežbana gasilska roka.

K. C.

CANKARJEVI »HLAPCI« NA LJUTOMERSKEM ODRU

Igralska družina MKUD »Stefan Cvetko« iz Murske Sobotne je predzadnji soboto gostovala v Ljutomeru s Cankarjevo dramo »Hlapci« in doživela popoln uspeh. Igro je režiral profesor Franc Zadravec.

V nabitu polni dvorani, ki je tokrat sprejela nad 400 gledalcev, so soboški srednješolci zelo dobro podali svoje vloge. Navzoče občinstvo je vsak njihov uspeh toplo pozdravilo.

Mladi gasilci-pionirji Foto Hozyan

DOGODKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po izjavi predstavnika ZDA generala Eisenhowerja pa želijo ZDA najprej preizkusiti sovjetsko »odkritost« z njih dejanja. Kremeljsko vodstvo naj s pametnim popuščanjem v dosežanih trdoglavosti dokaže, da njena »mirovna« oienziva ni samo prikrita propagandna poteza, temveč resnična želja po miru in zmanjšanju mednarodne napetosti. Američani so torej v svojih zahtevah odločnejši, pa tudi previdnejši do »sprememb« po Staljinovi smrti.

Konferenca zahodne »trojice« naj bi bila po mnenju Zahoda priprava za poznejšo KONFERENCO »STIRIH«, kolikor bi se zunanji ministri na Bermudskih znanji odločili. Ko se je britanski premier Churchill zavzel za to, je med drugim tudi dejal, da ne gre za kakšno koli delitev sveta na nova »vplivna področja«, kjer naj bi — kot na Jalti med drugo svetovno vojno — kovali usodo malih narodov, temveč za ravenjavo stališč, za pametno posvetovanje in za pametne načrte za bodočnost. Vendar konference »velikih« navodno ne minajo brez večjega ali manjšega poseganja v usodo ...

vrši za »zaprtimi vrati«. To sumnja je omenil tudi maršal Tito v svojem govoru v Slavonškem Brodu, ko je govoril o našem stališču do četverne konference.

In slednjé: ali niso Zdrúženi narodi, ozir. njihova najvišja inštanca Generalna skupščina, tišči, ki naj ob prisotnosti vseh držav članic spregovore o spornih mednarodnih vprašanjih končno in odločno besedo? Če

mu bi jih predstavniki veseli tako radi obšli, če ne nameravajo krojiti usode ostalim ali vsaj vplivati nanjo?

NAŠA ODLOČNA BESEDA ITALIJI — Ko je govoril o jugoslovansko-italijanskih odnosih, je maršal Tito v Slavonškem Brodu izjavil, da se Jugoslavije ne bo nikoli odrekla Trstu, kakor to zahtevajo, oziroma pripočajo v Rimu. Znova je poudaril, da podpira jugoslovansko vlado določbe mirovne pogodbe o Samostojnem tržaškem ozemlju, ozi. svoj predlog o skupni italijansko-jugoslovanski upravní nad tem ozemlju, po kateri bi menjaje se upravljala Trst jugoslovanski in italijanski guverner, Predsednik italijanske vlade De Gasperi, ki se pred zahodne javnosti kaj rad baha kol po budnih medsebojnih sprave, je Maršalove predloge zavrnil in si zavzel za priključitev STO Italiji. Sicer je pokazal svojo »popustljivost« tako, da je podpisal »etnično načelo«, to je, da b Italija dobila čisto italijanske okraje STO, Jugoslavija pa slovenske, ni pa upošteval povezanosti obalskih mest (ki so pretežno italijanska) z zaledjem (ki je čisto slovensko ozir. hrvaško).

Kako je pravzaprav s težišči na medsebojnem »pomirjevanju« pa kažejo najnovejša izjavi italijanskih treditelstov na vseh večjih zborovanjih, v vsem italijanskem tisku, ob vsaki večji izjavi uradnih predstavnikov sedanje Italije. Tak način medsebojnega »pomirjevanja«, kjer se očitno kažejo stare imperalistične težnje po tujem, seveda odločno odklanjamo. Beseda maršala Tita o to tudi stoddsto potrdilo.

PREKMURSKO KMETIJSTVO V DESETIH LETIH BUDOČNOSTI

(1. nadaljevanje)

RAZKOSANOST POSESTEV IN PARCEL

Se večje težave povzročajo razkosanost zemlje na majhna kmetijska posestva, ki ne morejo kriti potreb družin, ampak so nekateri člani prisiljeni iskati zaslužek drugje. Le tako si lahko zaslužijo tiste življenjske potrebščine, ki jim jih majhno gospodarstvo ne more nuditi. Poglejmo si to stanje v številkah.

Soboški okraj ima 19.708 kmetijskih gospodarstev, ki so razdeljena po velikih kmetijskih skupinah takole:

Brez lastne zemlje je 155 družin, do 1 ha posestva poseduje 3103 družin, od 1 do 2 ha 2961, od 2 do 3 ha 3170, od 3 do 5 ha 4938, od 5 do 8 ha 3309, od 8 do 10 ha 930, od 10 do 15 ha 864, od 15 do 20 ha 219, od 20 do 30 ha 106, od 30 do 43 ha 28 in od 45 ha navzgor 27.

Te številke kažejo, da prevladuje izrazito mala posest. Na takih posestvih pridelujejo predvsem tiste pridelke, ki jih rabijo za prehrano domače družine, in nekaj krmnih rastlin, ki pa

ne zadoščajo za primerno vzdrževanje živine. Med take obrate lahko štejemo vsa gospodarstva do 5 ha površine, ki jih je 14.127 ali 73,22%.

Med srednja kmečka posestva, ki merijo od 5 do 15 ha, spada 5100 gospodarstev ali 25,86%. Ta posestva pridelujejo več, kakor porabijo domače družine, zato višek prodajajo. Koliko lahko prodajo, pa je odvisno od števila članov družine in od kraja, kjer živijo — rodnotnosti zemlje. Razlika je tako velika, da največja površina te skupine 15 ha v gorickem predelu daje komaj toliko koristi kot 5 ha v ravnini, kjer je najboljše zemlja. To pa zaradi tega, ker je v gorickem predelu več gozdov, slabša zemlja in težavnejša obdelava. V ravninskem predelu pa je domača potrebnja večja, ker so številnejše družine.

Kmetijskih gospodarstev z nad 15 ha površine pa je po številu razmeroma malo — 380 ali 1,92%. Pri presoji teh pa je treba računati, da posedujejo večje gozdne površine.

Se slabšo sliko dobimo, če analiziramo sestav površine posameznih gospodarstev. Zato nimamo točnih podatkov, toda vemo, da so sestavljena iz številnih malih parcel in parcelic. Mala kmetijska gospodarstva, s številnimi majhnimi, raztresenimi parcelami, ki so medsebojno zelo oddaljene, predstavljajo veliko oviro pri izboljšanju in povečanju proizvodnje. Na takih se ni mogoče posluževati sredstev in načinov naprednega kmetijstva. Zato je pridelovanje drago in lastniki ne morejo tekmovati s cenami na svetovnem tržišču.

ZDRUŽEVANJE ZEMLJIŠČ IN IZBIRA KULTUR

V okviru desetletnega načrta zemljišče posameznikov (združevanje parcel v eno celoto). Izvedba tega je sicer povezana z velikimi stroški, ki pa jih kmalu povrnejo povečani pridelki. Z združevanjem parcel in zemljišč bo podana osnova naprednejšemu in donosnejšemu poljedelstvu — omogočena bo obdelava z različnimi poljedelskimi stroji, kakor tudi izvedba agrotehničnih ukrepov. Za izvedbo arondacije je potrebno nuditi dolgoročne kredite.

Potrebno je misliti tudi na pridelovanje le tistih kultur, ki bodo prinašale največ koristi.

Možnost izvedbe tega pa je odvisna predvsem od izobrazbe in uvidenosti kmetovalcev, ki imajo zemljišča v gotovih legah.

Omenjeni nalogi sta temeljnega značaja in odločilnega pomena pri izboljšanju poljedelske proizvodnje; pomenita prvi, najvažnejši korak iz sedanjih neugodnih prilik. Kdor pozna naše posestne razmere, bo pozdravil te akcije. Pripravljenost za izvedbo teh nalog se že opaža; nekateri kmetovalci so pripravili medsebojno zamenjati svoje parcele, da pridejo do večjih skupnih površin. To bi bilo treba omogočiti z znižanjem oziroma z odpravo raznih taks za prepise parcel na nove lastnike. Mnogo bi se dalo napraviti prav ob urejevanju katastra, ki ga bo treba urediti v vsém okraju.

KAJ PRIDELUJEJO NA NAŠIH NJIVAH

Sedanje stanje našega poljedelstva je o oziroma na zasebne površine v enem letu sledeče: Zbiranje pridelujemo na 27.077 ha ali 69,6% vseh njivskih površin in sicer pšenico na 9783 ha, rž na 9996 ha, ječmen oziroma na 150 ha, jari na 2 ha, soržico na 5 ha, oves* jari na 1398 ha, keru* na 5152 ha, proso prašno na 591 ha in ajdo

Malomarno poslovanje povzročča škodo vsej združni skupnosti

Nad 5 milijon din izgube — slabo pričevalo za nekatere zadruge

Ceprav so kmetijske zadruge lani tudi v naših krajih dosegle precej uspehov — tako v trgovini kakor tudi v bitki za napredk v kmetijstvu — pa vendar ne smemo prezreti tistih slabosti, ki so malikole njihove ugled in neposredno škodovala združnikom. Največ grobih napak, ki nimajo ničesar skupnega s poštenjem in poslovno moralno, je bilo lani odkritih v poslovanju trgovskih odsekov; to da odkritih šele takrat, ko so vmes posegli revizorji, ki so samo v ljutomerskem okraju pregledali poslovanje 23 združag. Revizijski pregledi so dali porazne rezultate; ni več skrivnosti, da so v 13 kmetijskih združagah ugotovili primanjkljaje, ki presegaajo vsoto 5 milijonov din.

V kmetijski zadruzi Radenci so zadružniki utrpeli nad 3 milijone din škodo prav zaradi tega, ker se je trgovski poslovodja s svojimi uslužbenci počutil varnega pred kontrolno voljenih organov in zadružnikov. Samovoljno je počel take stvari, ki so bile v kratkem času usodne za obstoj zadružne ustanove. Zato so tako naglo skopneli težki milijoni, ki jih bodo zadružniki še dolgo časa pogrešali. In kdo je krivec?

Morda boste porokili: zagovarjal se je pred sodiščem in pokoril se bo za svoje grehe! Pa smo s tem, da smo človeka postavili na zatožni klopi, zadostili pravici? Eno je kazen — drugo pa morala odgovornost! In priznati je treba, da bi lahko v marsikateri zadruzi ob pravem času preprečili škodo, če bi bila bolj živa poslednja obveznost. Večkrat se je že pripetilo, da so zadružniki vedeli za to ali ono napako, ki so jo zapazili v poslovanju trgovskih uslužbencev, pa so rajši molčali, kakor pa bi se zamerili tistim, ki so napo-

sled prav zaradi njihove nebudnosti zdrknili v blato nepoštenja. Tu in tam so take napake tudi za plutom kritizirali, vendar niso našli v sebi toliko smelosti, da bi sklicali izredni občni zbor in na pravem mestu povedali svoje besede. V skladišču neke zadruge so gnili in propadali poljski pridelki. Nihče izmed zadružnikov, ki so za to vedeli, pa ni s pristom miggnil, da bi preprečil še večjo škodo. Toda na občnem zboru, ko so zvedeli za obračun, so se spraševali: »Od kod naenkrat primanjkljaj v naši zadruzi?« Ta primer pa ni edinstven, na-

Če zadruge ne vodijo zadružni organi

Prav tako ni naključje, da so odkrili večje primanjkljaje v tistih združagah, ki jih vodijo zgolj posamezni trgovci, ne pa izvoljeni združni organi. Naštel bi lahko nekaj združag, v katerih so upravni odbori zgolj podaljšek roke trgovskega poslovodje in nameščencev; namesto da bi kot zastopniki zadružnikov, ki so jim pri volitvah zaupali vodstvo zadruge, nadzirali poslovanje trgovskega osebja in samostojno odločali o vsem, kar zadeva zadružno življenje, pa se zadovoljijo le z vlogo poslušalcev in pritrjevalcev.

Se slabše je z nadzornimi odbori, ki jih ponavadi povsod izvolijo, toda skoraj nikjer ne poznajo po delu. Njihovo prvo in zadnje opravilo je običajno na letnem občnem zboru, ko je treba dati razrešnico združnemu vodstvu. Da vidijo v tem zgolj formalnost, ki jo je treba izvršiti že zaradi zakonskih predpisov, ni treba posebej dokazovati. Kako le naj imajo občutek, da je v združnem poslo-

vanju vse v redu, če pa se niso o tem prepričali, niti se niso enkrat na leto sestali?

V ljutomerskem okraju so naštel 11 takih nadzornih odborov. Zato se ne moremo tiniti, če so se v nekatere zadruge vgnezdili ljudje, ki imajo slabo pretkost; med njimi so tudi taki, ki so že bili kaznovani zaradi nepoštenega dela, tatvin in poneverb. V nekaj združag so celo zaposlili nekoga, ki je takoj po osvoboditvi izgubil državljanske pravice in premo-

Enoletni uspehi osemenjevalne postaje v Soboti

Postaja za osemenjevanje krav in zatiranje jalovosti v Soboti je brez vsake svečanosti praznovala prvo obletnico svojega obstoja. Ob tej priliki smo obiskali Veterinarski zavod v Soboti, ki upravlja tudi to postajo. Direktor, veterinar Alfred Trenc nam je na kratko razložil dosedanje delo pri osemenjanju krav v Prekmurju.

Do konca meseca aprila so osemenili 1030 krav. V istem času so zdravili in pozdravili 2200 krav, ki so bolele na raznih spolnih boleznih in drugih motnjah plodnosti. Zaradi velikega števila bolnih krav so morali klicati na pomoč Veterinarsko bolnico v Celju. Pri tem je razveselivo dejstvo, da je preko 80 odstotkov krav, ki so bile osemnjene, postalo brejih. Odstotek brejih krav bi bil še višji, če ne bi največ osemenili le krave, ki so bile predhodno zdravljene.

Število osemenjenih krav vsak mesec raste, področje, kjer osemenjujejo, pa se stalno širi. Sedaj osemenjujejo že v 65 krajih Prekmurja — seme pa pošiljajo tudi v Maribor in Lenart. V kratkem pa bodo začeli pošiljati seme tudi v Lendavo, kjer kmetijska zadruza Lendava ureja z lastnimi sredstvi osemenjevalnico za svoje in bližnje področje. Nastavili so tudi lastnega veterinarja, ki bo delal pri osemenjanju in zatiranju jalovosti.

ZAKAJ OSEMENJEVANJE?

Direktor Alfred Trenc je tudi povedal, da so prekmurški živinorejci sami dali pobudo, naj se tudi pri njih uvedejo moderne metode za zboljšanje govedoreje. Boljših bikov skoraj ni bilo možno nabaviti. Pri kravah pa se je močno razširila jalovost in razne spolne bolezni. Pri dosedanjem načinu uporabe plemenjakov ne bi mogli zatrej v krajšem času vseh teh boleznih, ki so investiral en milijon dinarjev, Okrajna zadružna zveza Soboti pa je nabavila plemenjake iz inozemstva; enega bika pa je nabavila KZ Soboti.

Osemenjevalna postaja v Soboti je v začetku dobivala seme od matične postaje v Ljubljani. Od oktobra lanskega leta pa ga pridobiva od lastnih bikov. Za pridobivanje semena ima pet odličnih bikov. Ti plemenjaki so taki, da lahko pričakujemo, da bodo dali solidno osnovo pri oblikovanju prekmurskega svetlolisastega goveda.

Postaja za osemenjevanje je sodobno opremljena, razpolaga z vsemi pripomočki in ima dva osebna avtomobila. Zato lahko opravlja obsežnejše naloge.

OSEMENJEVANJE V PRIRODNJIH LETIH

V desetletnem perspektivnem načrtu razvoja živinoreje v Prekmurju tudi osemenjevanje igra važno vlogo. Predvideva se, da osemenjevanje zajame ves ravninski predel, predvsem pa predele, kjer gojijo plemenjsko

ženje ter bil obsojen na prisilno delo. Ko pa je prestal kazni, je dobil zaposlitev v zadruzi; in tam spet opravil z zadružnim denarjem; nadzorni organi so lahko znova ugotovili, da je imel dolge prste. Ali ni prav toliko kriv tudi tisti, ki ga je znova postavil k blagajni?

Ni dvoma, da se bodo tudi zadruge ljutomerskega okraja otresle primanjkljajev, če bodo odgovorni uslužbenci občutili, da jih budno opazuje oko zadružnikov in voljenih organov. Lanske izkušnje pa zahtevajo tudi druge ukrepe proti tistim, ki bi se hoteli znova okorščati z združnimi imetjem. V zadnjem času se čedalje bolj uveljavlja težnja, da bi zadružniki, ki najbolj poznajo uslužbene v zadruzi, s svojim premoženjem zajamčili, da v trgovskem poslovanju ne bo prišlo do takih slabosti, ki bi kakorkoli škodovala združni skupnosti. S tem ukrepom se bo povečala odgovornost zadružnikov za pravilno poslovanje združni trgovini. V jamstvu pa je treba gledati tudi poročilo, da se lanski dogodki ne bodo več ponovili. In prav zadružniki, ki bodo dali jamstvo, bodo imeli največ interesa, da bo poslovanje trgovskih odsekov na pravi poti.

-ar

Koloradski brošč je že na delu, bodimo pripravljeni!

V nedeljo so bili tudi v naših krajih prvi množični pregledi krompirišč. Toda poročila o teh prvih letošnjih pregledih kažejo, da mnogi kmetovalci kljub neštetim pojasnilom in propagandi preteklih let še vedno niso dovolj poučeni o nevarnosti, katero predstavlja koloradski brošč. So pa tudi taki, ki to nevarnost jemljejo

Ali bo res v Goraji Bistrici najprej zasvetila električna luč?

Vsaj vse kaže tako. Gornjebistričani niso ostali le pri sestankih delovnega odbora za elektrifikacijo, kot je to drugje, kjer še vedno vse čaka pri starem. V Gornji Bistrici ugibajo na vse načine, kako bi šlo bolje in hitreje. Po zgledu Doležalčevčanov delajo na tem, da bi dobili priključek na 2 km oddaljen vod v Melincih. Po vsem videzu bodo uspeli in tako bo Gornja Bistrica prva vas v občini Črenšovci, ki bo dobila elektriko — le če bodo njeni prebivalci tako vztrajno nadaljevali z delom, kot so začeli.

V Aljaski je skupina rudarjev našla mamuta, ki je bil še povsem ohranjen. Ležal je v zamrznjenih peščenih tleh več kot 50.000 let. Koža in meso prazgodovinske živali sta tako dobro ohranjena, kot da bi žival še včeraj živel.

z malomarnostjo in se skušajo odtegniti borbi proti škodljivcu.

Ponovno je treba opozarjati na vse tisto, na kar smo opozarjali že zadnja leta. Koloradski brošč je nevaren škodljivec, ki nam lahko uniči vse krompirjeve nasade, če ga ne bomo zatirali. Dokončne ga je treba zatrej čimprej, če nečemo, da bi se borba s škodljivcem vlekla v nedogled in nam jemala dragoceni čas in materialna sredstva. Zdej ga bomo najlaže zatrej — če opazimo njegov prvi pojav na naših njivah. Toda uspeh bo le, če bodo kmetovalci vestno pregledovali krompirišča in takoj javili okužbe svojim njiv. Le takrat bo možno škodljivca pravočasno in z učinkovitimi sredstvi zatrej.

Prvenstvena skrb gre že v lanskem letu okuženim njivam in nasadom v sosesčini. Prav tako pa mora biti borba proti koloradarju doslednejša kot prejšnja leta. Odgovornost za škodljivca pada na kmetovalca samega, prav tako pa na ljudske odbore in kmetijske zadruge, ki naj borbo vodijo in spremljajo.

Ne pozabimo torej — borbe proti koloradarju nikakor ne podcenjujmo, ker se nam to lahko maščuje v našo veliko škodo. Dolžnost vseh onih, ki imajo krompirjeve nasade, in onih, ki jih nimajo, je: takoj zatrej vsak pojav koloradarja.

Ljudje se ne pustijo dolgo goljufati

Na množičnem sestanku v Strukovcih so obravnavali važno vprašanje — obdavičev gospodarstvo. Na tem sestanku je Aleksander Šiftar iz Strukovec, štev. 12, trdil, da nima toliko zemlje, za kakršno površino ga je ljudski odbor obremenil in da nima delovne sile. Misli, je,

Vprašuje ete - odgovorjamo

Z. A. Radgona — Sem oče nezakonskega otroka, za katerega skrblim že od rojstva. Star je eno leto. Njegova mati za nje prav nič ne skrbi. Kdo ima pravico do otroka, če pride do dolžne — jaz ali ona? Sem ji kaj dolžan plačevati, če je otrok pri meni. Ali mi lahko otroka vzame?

Odgovor: Naši zakoni dajejo prvenstveno pravico do otroka materi, ki mu je dala življenje. Če pa se izkaže, da mati zanemarja otroka ali pa ga slabo vzgaja, potem lahko oče uveljavlji pravico, da ga vzame k sebi. Dokler je otrok v Vaši oskrbi, mati ne more zahtevati preživnine. V takih sporih odloča pristojno ljudsko sodišče.

da ga bodo vaščani podprli, pa se je zmotil. Nekaterim vaščanom se je namreč že prej zdelo sumljivo, da Šiftar ne bi imel več zemlje, kakor je imel prijavljeno. Zato so z zadovoljstvom sprejeli vest, da je na podlagi katastra bilo ugotovljeno, da ima Šiftar 21 ha posestva in ne le 15, kakor je imel vse doslej prijavljeno. Namesto, da bi ga podprli pri njegovih ugovorih, so mu očitali, da so precej časa plačevali zanj davek in oddajali obvezne oddaje tudi zanj, ker je vas bila obremenjena kot celota in se je potem razdelilo na gospodarstva.

Ker se je Šiftar začel precej razburjati nad vaščani, so mu ti povedali v oči, da so mali kmetje doslej plačevali previsok davek, ker je on bil v davčni komisiji KLO. Povedali so mu tudi, da jih ne bo imel več za norca, če pa nima delovne sile, pa naj si vzame hčerki gimnazije. Naj vsak sam sploňuje svoje dolžnosti do skupnosti, ne da bi moral zanj drugi.

Občinski ljudski odbor pa bo poiskal vse take gospodarje in jih obdavičil tudi za nazaj. B. B.

prašno na 5 ha. Ker kuruza spada med okopavine, je njeno površino treba odsteti in nam ostane le 21.925 ha ali 56,4 % njivske površine. Od tega pridelujemo za človeško prehrano (domače potrebe in prodajo) na 19.784 ha, na 2131 ha pa pridelujemo krmila. Zelo dvomljivo je, če je statistika o setvi prašnega prosa točna, saj to sejejo le v redkih primerih.

Industrijske rastline pridelujemo na 783 ha ali na 2 % vseh njivskih površin. Največ pridelujemo oljne repice na 406 ha in sončnic (čisti nasad) na 212 ha. Lan pridelujemo na 56 ha, konoplje na 31 ha, sladkorno peso na 35 ha, sirk na 33 ha, mak na 6 ha in sojo na 4 ha.

Gledamo s strokovnega stališča je večina posevkov te skupine takšnih, kjer zemljo zboljšujejo in je njihovo pridelovanje koristno. Toda dvomljivo je, če so navedene površine točne, ker je težko verjeti, da bi bilo 56 ha lanu kot glavnega posevka, ampak je najbrž to večinska strniščina lan.

60 ha, fižol za stročje 2 ha, grah za zrnje 2 ha, grah za stročje 28 ha (pri fižolu in grahu so računani le čisti nasadi), druge vrtnine 323 ha. Če prištejemo sem še kuruza kot okopavino, bo celotna površina 10.454 ha ali 26,9 %, to se pravi, da uporabljamo za okopavine in njim podobne razstline nad četrtino njivske površine.

To pa najbrž ne bo točno, ker se nekatere površine zelenjave zdijo previsoke. Koliko je teh manj, pa je gotovo žitaric več, kakor smo prej navedli. Če so naše številke točne, to je 26,9 odstotkov okopavin v kolobarju, bi to bilo ugodno za vzdrževanje rodovitnosti zemlje.

Krmne rastline pridelujemo na 5581 ha ali na 14,3 % njivske površine in sicer: detelje na 4094 ha, grašico na 248 ha, peso na 448 ha, korenje na 6 ha in ostale krmne rastline na 791 ha.

REKAPITULACIJA POVRŠIN PO POSAMEZNIH RASTLINSKIH SKUPINAH JE SLEDEČA:

Žitarice za ljudsko hrano 19.784 ha, žitarice za živalsko krmilo 3131 ha, industrijske rastline 783 ha, vrtnine 323 ha, kuruza 5152 ha, krmne rastline 5581 ha in ostalo 155 ha, kar da skupaj 38.898 ha vseh njivskih površin.

STRNIŠČNI POSEVKI IN VESNI SADEŽI TER NJIHOVE DOBRE IN SLABE STRANI

Gornje številke nam dajejo pregled njivskih posevkov kot glavnih kultur. Zelo močno je razširjeno tudi pridelovanje nekaterih kultur kot strniščnih posevkov in vmesnih sadežev. Površina teh je sledeča: ajda 2733 ha, prosa 1141 ha, repa 3233 ha, detelja 4000 ha in ostale krmne rastline 1442 ha, skupaj 12.549 ha ali 32,3 % (skoraj tretjino celotne njivske površine), kar pomeni zelo veliko izkoriščanje zemlje in je omogočeno le z močnim pridelovanjem rži.

Če bi bilo to strniščno pridelovanje povezano z dobrim gnutenjem in pravilno obdelavo zemlje, ne bi mogli ugovarjati, ker ne bi prekomerno izčrpavalo zemlje. Pri tem pa se dogajajo napake. Nepravilen je tudi izbor rastlin: na primer ajdo pridelujemo na površini 2733 ha in to po vsem okraju, čeprav je splošno znano, da dobro uspeva le v nekaterih predelih. Setev ajde je v krajih, kjer uspeva, upravičena, drugod pa bi bilo bolje, če bi namesto nje sejali kakšne krmne rastline, da bi lahko redili boljšo živilo!

Kot vmesne sadeže pridelujemo fižol na 6322 ha in buče na 6254 ha. Obe rastlini sta med-

Krava Seka — R 503 s svojo teličko, roj. 18. febr. 1953, ki je plod prvega osemenjevanja v Prekmurju — last Cipot Stefana, Polana št. 11. Foto Kološa

ki so živinorejci povzročale precej škode. Zato so z veseljem pozdravili začetek osemenjevanja krav.

Zelo kmetovalcev je podprla tudi ljudska oblast in Veterinarski znanstveni zavod v Ljubljani. V okviru Veterinarskega zavoda v Soboti so uredili potrebne prostore. OLO Soboti je

da bodo dali solidno osnovo pri oblikovanju prekmurskega svetlolisastega goveda.

OSEMENJEVANJE V PRIRODNJIH LETIH

V desetletnem perspektivnem načrtu razvoja živinoreje v Prekmurju tudi osemenjevanje igra važno vlogo. Predvideva se, da osemenjevanje zajame ves ravninski predel, predvsem pa predele, kjer gojijo plemenjsko

Ali so šolske ekskurzije koristne?

Nekateri dijaki se v šoli izgovarjajo, da ne morejo na ekskurzije, ker jih starši ne pustijo. Letos so bili v petem razredu soboške gimnazije štiri taki, vendar so se dali starši dveh dijakov končno pogovoriti. Nekateri starši mislijo, da so ekskurzije za zabavo. Zato hočem opisati našo ekskurzijo, da se bodo prepričali, zakaj je bila potrebna.

Dijaki petega razreda gimnazije smo se v spremstvu štirih profesorjev odpravili v Sežano. V sežanskem parku smo videli drevesa različnih vrst. Potem smo se napotili peš proti Lipici, ki je znana po dobri žrebčarni. Spotoma smo videli mnogo velikega sivga kamna, med katerim je rastla trava ter ponekod majhna skupina dreves — videli smo kras in njegove značilnosti in to predvsem v obliki vrtače.

Upravnik žrebčarne v Lipici je bil z nami zelo prijazen. Razložil nam je zgodovino žreb-

čarne, nakar nas je vodil od hleva do hleva ter nam kazal krasne žrebce. Dobre lastnosti lipičanskih konjev so predvsem trdo kopito in močne noge.

Iz Lipice smo nadaljevali pot proti Štebovskemu jamam, ki so krasota in ponos naše domovine. Videli smo mnogo lepega, kar ne bomo nikoli pozabili: mogočne slapove, stalagmite, stalaktite in mnogo značilnosti.

Z vlakom smo se preko Reke odpravili v Zagreb, kjer smo si najprej ogledali živali v živalskem vrta, nato pa še zagrebški veleosej. Tamkaj smo videli najmodernije in najnovejše stroje in proizvode raznih podjetij.

Mislil, da bodo po tem opisu starši razumeli pomen šolskih ekskurzij, ki niso le za zabavo, temveč za spoznavanje raznih stvari, ki jih dijaki morajo poznati.

(Dalje sledi)

Po Prekmurju in Prlekiji

Le izur eni telovadci bodo lahko nastopili na okrajnem zletu v Ljutomeru

Domals vsa društva »Partizan« v ljutomerskem okraju se pridno pripravljajo na množični nastop, ki bo v okrajnem središču 14. junija ob 50-letnici delovanja ljutomerskega telovadnega društva. Stotine telovadcev se zadnje mesece vztrajno uri in usposablja, da bi ta prireditve najlepše uspela. Srečanja na telovadskih so pogosta, vaje dokaj naporne in pri takem delu prebite ure plodonosne. Kdo bo koga prekosil — to je uganka, ki jo hoče vsako društvo razvzljati v svoj prid.

In vse kaže, da so Radgonačani na prvem mestu. Za okrajni telovadni zlet se pripravljajo vse skupine — od pionirjev pa do članov in telovadnih veteranov. Generalno bodo imeli že v nedeljo, ko bo pred gledalci nastopilo nad 600 članov. Pomerili se bodo v zletnih vajah, telovadbi na orodju, atletiki in športnih igrah. V takem številu jih bomo srečali tudi na ljuto-

merskem telovadišču. Društva na Cvenu, v Križevcih in Veržaju so dobro izkoristila čas pred okrajnim zletom; v počastitev rojstnega dne maršala Tita so priredila uspele telovadne akademije, na katerih se je že pokazalo, kje bo treba še prijeti, da bo uspeh pri odločilnem srečanju kar najbolj popoln. Na zlet bodo poslala po 50 in še več svojih zastopnikov. Tudi radgonski telovadci so prepričani, da ne bodo med zadnjimi. Ljutomerčani, ki bodo tokrat slavili svoj jubilej, so se v zadnjem času zelo potrudili; nad 250 jih je. Tekmovanje pa je razgibalo tudi društva v Železnih dverih, Apačah, Ivanjkovcih in v drugih krajih. Močnejša društva bodo na zletu zastopana z vsemi vrstami, mlajša društva pa, ki so bila šele pred kratkim ustanovljena, bodo poslala na zletni prostor pionirske in mla-

dinske skupine. Prireditvenemu odboru je bilo dosežaj sporočeno, da bo nastopilo nad 800 domačih telovadcev. Prijavilo pa se je tudi več telovadnih skupin iz Prekmurja, Maribora, Frama in sosednje Hrvatske.

Glasbeni koncert v Lendavi

V nedeljo je bil v Lendavi koncert, že drugi po vrsti, ki ga je v čast 61. rojstnemu dnevu maršala Tita priredilo KUD Lendava. Zelo pester program je trajal čeli dve uri. Lendavčanom se je to pot prvič predstavil tamburaški zbor, ki kaže viden napredek. Vse priznanje zasluži tudi mešani zbor pod vodstvom ing. Frasa. Mnogo obetajo tudi mladi pevci nižje gimnazije. Svoj delež koncertu je prispevala tudi madžarska folklorna skupina.

Koncert je bil v veliki dvorani hotela Triglav, udeležilo se ga je okrog 250 ljudi.

V Črensovski občini je 76 članov Prešernove družbe

Poverjenik Prešernove družbe v Črensovcih Tone Hanžel je krepko prijel za delo skupaj z zaupniki po vaseh. Do sedaj so zbrali v občini Črensovci 76 podpornih članov Prešernove družbe, ki so svoje obveznosti tudi v celoti uredili.

Najbolj se je pri nabiranju članov izkazalo učiteljestvo v Trnju; zbrali so kar 20 članov. V Odrančih so jih zbrali 25, so pa Odranci precej večja vasa kakor Trnje. Razmeroma majhna pa je število članov PD v Bistricah, kjer je po sedanjih podatkih pristopilo le 12 članov, kar je odločno premalo za tri tako velike vasi.

Uspeh je pa le viden, saj je bilo lansko leto v vsej občini le 11 naročnikov Prešernove knjižnice. Prosvetarji pa trdijo, da jih bodo do 1. junija zbrali še nekaj, tako da se bo številka dvignila na 100.

Žižki

Zrtev žimskih nesreč je bil tudi Ivan Žižek, bivši odbornik OLO Črensovci, ki se je februarja letos onesrečil in na posledicah umrl. Razpisane so nove nadomestne volitve za mesto obč. ljudskega odbornika iz vasi Žižki, ki bodo v nedeljo, 21. junija.

Br gada Ivana Kaučiča na pohodu

Člani Zveze borcev iz Ljutomeru so na Dan zmage priredili partizanski pohod v kraje, ki so znani iz narodnoosvobodilnega boja. Z njimi so odšli tudi člani sindikata, mestna godba na pihala in razkriški kvintet. Sestavljali so brigado, ki so jo imenovali po preminulemu rojaku — narodnem heroju Ivanu Kaučiču-Nandetu.

Dopol dne je krenila iz Ljutomeru kolona kamionov, ki je peljala brigado. Zavila je skozi kraje na Murskem polju proti Radgoni in naznanjala prebivalcem, da je minilo osem let, odkar je Prlekija svečano sprejela osvoboditelje. V Radgoni so borce sprejeli pionirji in ostali prebivalci. Po pozdravnih nago-

vorih in krajšem kulturnem programu je kolona nadaljevala pot proti Apačam. Blizu Apač jo je iznenadila zaseda, ki so jo postavili domačini in granicarji. Po krajšem boju so si borci segli v roke. Nato je sledil kulturni program v dvorani zadruga-nega doma. Poleg Ljutomerčanov so nastopili tudi domači pionirji. Tako so se zblizali s starimi borci Apaške kotline.

Popoldne je kolona nadaljevala pot skozi kraje, ki so dali mnogo žrtev za svobodo. V Očeslavcih se je ustavila pred mlino, kjer je tik pred osvoboditvijo padel okrajni sekretar Osvobodilne fronte Jovo Jurovič. Z enominutnim molkom so počastili spomin na padlega Ju-

OBVESTILO LASTNIKOM PARNIH KOTLOV OKRAJEV M. SOBOTA IN LJUTOMER

Inspekcija parnih kotlov pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS v Ljubljani obvešča vse lastnike parnih kotlov, da se bodo vršili redni pregledi parnih kotlov v obeh okrajih v drugi polovici junija t. l. — Naročamo vsem lastnikom parnih kotlov, da za te pregledne parne kotle temeljito pripravijo in odpravijo vse nedostatke, ugotovljene pri prejšnjih pregledih. — Točen datum bo javljen vsem lastnikom kotlov s posebno okrožnico.

Iz vasi Pince

Majhna vasica južno od Lendave, tik ob meji, naseljena z madžarsko manjšino. Malokdaj slišimo kaj o tej vasi, vendar so njeni prebivalci tudi po svoje aktivni. Posebno delavni so gasilci.

Zadnje nedelje so praznovali 30-letnico obstoja društva. Izvedli so kulturni spored, najstarejšim članom pa so bila podeljena priznanja. Gasilci iz vasi Pince se pripravljajo tudi na gradnjo gasilske doma. V nedeljo pa so se njihovega praznika udeležili tudi sosednji gasilci iz Medžimurja in Lendave.

Se enkrat: TAKI PREDSEDNIKI NISO POTREBNI

Članek objavljen v »Obmurskem tedniku« z dne 9. I. 1953 pod naslovom »Taki predsedniki niso potrebni«, ki je Francu P. v bivešemu predsedniku V. županske zadruge v Gornji Radgoni očital, da se je okorščal z zadržano imovino, je, kakor se je izkazalo na sodišču, navajal neresnične stvari, saj je bil imenovan s pravomočno sodbo Okrajnega sodišča v Gornji Radgoni z dne 10. I. 1953 K 328/52-27 v zvezi s sodbo Okrajnega sodišča v Mariboru z dne 14. IV. 1953 Kž 114/53-3 oproščen vsake krivde in kazni.

MORAVCI

Prostovoljno gasilsko društvo v Gornjih Moravcih gradj gasilski dom. Pri gradnji pa ne sodelujejo samo gasilci, temveč tudi ostali vaščani. Posebno se odlikujejo mladi. V ponedeljek, na rojstni dan maršala Tita, so zvidali nad temelje spominsko ploščo in izvedli tudi kulturni spored.

Ce bodo še naprej tako hiteli, kot so začeli, bo z jesenjo dom že dograjen. —no.

Poverjenikom Presernove družbe!

Sporočamo Vam, da poteče rok za pridobivanje rednih članov s 1. julijem. Vsak poverjenik naj na svojem področju stori vse, da bodo knjižne Presernove družbe imele kar največ rednih bralcev. O uspehu Vašega dela nam poročajte; prvo poročilo nam pošljite do 1. junija, drugo poročilo pa do 1. julija t. l. V poročilih navedite, koliko rednih, podpornih in ustanovnih članov ste pridobili in koliko naročnikov za »Obzornik« ste našli. Prav tako nas zanima, kako ste prišli do uspehov in s kakšnimi težavami imate opravka.

Obiščite podjetja, zadruge, ustanove in posameznike ter jih skušajte pridobiti za podpirne in ustanovne člane Presernove družbe. Iz Ljubljane so nam sporočili, da je izdala centrala Narodne banke FLRJ svojim podružnicam posebno navodilo, da lahko podjetja plačujejo članarino za PD iz skladov za prosto razpolaganje. Obvestite o tem vse delovne kolektive na svojem področju!

Izšla je druga številka »Obzornika«, književne revije Presernove družbe. Poverjeniki, podvizajte se in pošljite čimprej naslove pridobljenih naročnikov. Naslov: Glavni odbor PD, Ljubljana, Erjavčeva 12. Od Vašega poročila je odvisno, kdaj bodo novi naročniki začeli prejemati revijo.

Okrajna odbora PD Ljutomer in M. Sobota

MALI OGLASI

Beseda 10 dinarjev. Za odgovor je treba priložiti znamko za din 15.—

Radijski sprejemnik (Philips 3+1) v dobrem stanju ugodno prodam. Naslov v upravi »Obmurskega tednika«.

Novo kuhinjsko omaro (kreden-co) prodam za 11.000 dinarjev. Vprašati pri zastopniku DOZ Vratariču v Predanovcih.

Prodaj senokošnje — Josip Majerič, Murska Sobota.

Izgubila sem dne 10. maja letos osebno izkaznico št. 22822, na avtobusu od Murske Sobotice do Rogasovec. Izgubljeno osebno izkaznico proglašam za neveljavno. Mencinger Kristina, Pertoča št. 30.

Trgovskega pomočnika, dobro verziranega, ki lahko položi kavicajo, sprejemno v službo. Nastop službe takoj 1. junija ali po dogovoru. Vse informacije daje Kmetijska zadruga Prosenjakovci.

Učena sprejme takoj občinsko gospodarsko podjetje Studenčarstvo in cementni izdelki — Križevci pri Ljutomeru.

GRADBENEGA DELOVODJO TER VEČJE ŠTEVILO ZIDARJEV IN VAJENCEV ZA ZIDARSKO STROKO SPREJMEMO. Dela so zasigurana za celo zimsko dobo pod streho. Dnevno se lahko dela tudi več ur alj prevzame akorde.

Gradbeno podjetje Moste, Ljubljana, Zaloška 51 a

TEDENSKI ROLEBAR

Nedejja, 31. maja — Angela
Ponedeljek, 1. junija — Radovan
Torek, 2. junija — Velimir
Sreda, 3. junija — Mitojka
Četrtek, 4. junija — Francisk
Petek, 5. junija — Ferdinand
Sobota, 6. junija — Mitutin, Norbert

GIBANJE SONCA: v nedeljo, dne 31. maja vzhaj ob 4,16, zaide ob 19,44; v Jugoslaviji, ki je peljala od št. Hija lica ob 19,50.

LUNINE SPREMENBE: zadnji krajec 4. junija ob 18,35.

SPOMINSKI DNEVI. 1. junija 1924. leta nastile Orjune v Trbovljah. — 1. junija 1941. leta so Nemci začeli preselejvati Gorjance. — 1. junija 1942. leta je izvirni odbor Osvobodilne fronte izdal odlok o postovanju šolstva na slovenskem osvobodjenem ozemlju. — 1. junija 1945. leta je maršal Tito obiskal Slovenijo. — 2. junija 1846. leta je bila izročena prvica železniška proga v Jugoslaviji, ki je peljala od št. Hija pri Mariboru do Celja. — 5. junija 1849. leta je bil slovenski Jerk priznan na sodišču: »za prvega predstavilca derjavnih postav« je bil izvoljen profesor Miklošič. — 5. junija 1867. leta je bil začetek Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. — 5. junija 1927. leta je bil veseljavski zlet v Ljubljani. — 5. junija 1945. leta je bil podpisan sporazum med štirimi vladami: ZDA, ZSSR, Anglijo in Francijo o prevzemu uprave nad Nemčijo. — 6. junija 1919. leta je jugoslovanska vojska brez bojev zasedla Celovec.

KINO

SOBOTA predvaja 29. maja do 1. junija amer. film »VIVA ZAPATA« — 2—4. junija angli. barvni film »SKOTSKA KRIV«.

LJUTOMER predvaja 30. in 31. maja amer. film »NE POJ MI ZALOSTNIH PUSMI«.

RADGONA predvaja 30. in 31. maja ameriški film »SREČANJE S FRANKENSTEINOM«.

GRAD predvaja 31. maja amer. film »HUMORESKA«.

IVANJKOVCI predvaja 31. maja »OČESLAVJI GOLJUF« — 7. junija »VREBTEV«.

SEJMI V JUNIJU

Gornja Radgona: prvi torek v juniju (2.) živalski.
Kostanj: prvi torek v juniju (2.) živalski.
Ljutomer: 11. junija splošni.
Razkrižje: 24. junija splošni.
Beltinci: 27. junija živalski in kramarski.
Črenšovci: vsako soboto živalski.
Doklečevci: 18. junija živalski in kramarski.
Dobrovnik: vsak ponedeljek živalski.
Grad: 21. junija živalski in kramarski.
Križevci v Prekmurju: vsako prvo soboto v mesecu (6.) živalski.
Lendava: 18. junija živalski in kramarski.
M. Sobota: prvi ponedeljek v juniju (1.) živalski in kramarski.
Pečovci: 15. junija kramarski.
Petrovci: 8. junija kramarski.
Rakičan: 2. junija živalski.
Tarnišče: vsak četrtek živalski.

Vsak teden ena

NA RAČUN GOSTOV

Kmet: »Kako morete plačati krompir tako drago?«
Nakupovalec za gostilne: »Saj ga bodo gosti plačali.«

Vremenski napoved

za čas od 29. maja do 4. junija

V drugi polovici tekočega tedna prehodne nevihtne padavine. V nadaljnjem poteku lepo poletno vreme. Sredi naslednjega tedna zopet pogoste nevihte.

Janez Svajncer:

(34)

STRELI NA MEJI

»Nisi mogel povedati bližnjemu kmetu, koga si videl v potoku? Zakaj si pridiral na občino, ko bi Cmagerco medtem že lahko odpeljali v mrtvašnico.«

»Ne bomo Cmagerce v viničarji položili na pare?« se je začudil Majerič.

»Si znorel? Kdo bo plačal pogreb in vse drugo, kar spada zraven? Njenega moža tudi ni doma. Nič še ne vemo, kdaj ga bodo izpustili iz zapora.« Maček je vznemirjen hodil po pisarni. Nikdar mu ni bilo prav, da je morala občina skrbeti za reveže. Trdil je, da jih po večini samo z njegovim denarjem vzdržujejo. Znal je stvari zasukati vedno tako, da so drugi kmetje plačevali še namesto njega.

»Najprej sem hotel sem na občino,« se je opravičil Majerič. »Sam s Cmagerco nisem vedel kaj početi.«

»Pusti jo torej tam, kjer leži. Prepeljati jo bomo morali seveda z mojimi voli.« Maček je vihal nos, pogledal skozi okno na vaško cesto, kjer so kmetje vozili drva za šolo in pokimal Majeriču: »Pojdi in počakaj, dokler ne bodo prišli orožniki.«

Mačkov hlapec Franc je zapregel vole v sani, vrgel nanje listje in se peljal po Cmagerco. Medtem so orožniki z Majeričem potegnili utopljenko iz vode. Majerič ni bil le banovinski cestar, ampak tudi mrtvaški oglednik. Vsakega mrtveca v vasi je pogledal — dovoljenje za to mu je podpisal zdravnik v sosedni vasi — in se nad vse pametno držal pri tem svojem delu. Mrtvecu je najprej ostro pogledal v posineli obraz, nato pa mu podražl prizgani vžigalnik pod nos. Več pri mrliškem ogledu ni napravil. Komaj je čakal, da je zapustil mrtveca in odšel v drugo sobo, rekel besedo ali dve v tolažbo domačim in se pošteno zalagal z jedačo in pljačo, dokler so mu nosili na mizo.

Cmagerci so prevezali glavo s kosom predpasnika, jo zapeljali v mrtvašnico in zabili krsto. Pokopali so jo tih župnik je dovolil komaj toliko, da je cerkvenik za umrlo zvonil z najmanjšim zvonom deset minut. Nihče ni plačal, zato tudi zvonili niso.

Med pogrebi so šli Cmagerčin brat Martin, njegova žena in nekatere viničarke, ki so rajnico poznale, ter otroci Pavel, Lizika in Katica. Župnik se ob grobu ni dolgo zadrževal. Zmolil je nekaj očenašev, pokropili sveži grob, vrgel trikrat prst na krsto in zapustil pokopališče. Mimogrede je potrepil po laseh Pavla, ki je izmed otrok najbolj jokal za materjo in mu rekel, naj se potolaži. Lizika in Katica sta bili premajhni, da bi razumeli, kaj se je zgodilo z materjo.

»Mama ne bodo več prišli domov,« je vprašala Lizika, ki je gledala začudeno v grob.

Martina je stisnilo pri srcu. Lizika se mu je zasmilila. Prijel jo je za roko in ji rekel: »Mama so zaspali.«

»Zakaj mečejo zemljo v jamo,« je hotela vedeti. »Mamica bo to bolelo.«

»Nič ne bo več bolelo mamice,« jo je tolažil Martin in si s palcem obrisal solzo.

Na občini so se zbrali občinski odborniki z županom vred. Občina je sklicala izredno sejo. Pogovoriti so se morali, kako bodo napravili s Cmagerjevimi otroki. Očeta so zaprli, mati je umrla, otroci so premajhni, da bi sami ostali v koči, Cmagerčin brat tudi ne bo mogel skrbeti zanje.

Na zadnjih občinskih volitvah so izvolili Mačka za župana. On je na vsaki seji zasukal tako, da ni imel nobene škode, pa če je bilo še toliko na dnevnem redu.

Odbornikom je na kratko povedal, za kaj gre. Ko je vstopil, so ga vsi spoštljivo pozdravili. Taka je bila v vasi navada do župana in vsak se je moral po tem ravnavati.

»Nad občino je prišla nova nesreča,« je začel Maček. Tudi tokrat se mu je poznalo, da je pil. Z dolgočasnim glasom je nadaljeval: »Od revežev nimamo nobenih korist. Samo stroške delajo in občini so v nadlego. Pri Cmagerju so ostali torej samo še otroci. Stari Cmager je zaprt v Avstriji in ne moremo vedeti, kdaj se bo vrnil. Otroci ne moremo pustiti v koči samih. Občina bo morala skrbeti zanje.« Popraskal se je po glavi in obstal sredi sobe. Nekaj časa se je pogovarjal sam s seboj, nato pa je zaključil svoje modrovanje: »Otroke bomo pač morali dati v reajo.«

V sobi je postalo tiho. Odborniki so gledali v mizo pred seboj.

Prvi se je oglašil Majerič: »To je lahko reči, da jih bomo dali v reajo. Toda kdo bo le hotel vzeti otroke v hišo?«

»Samo jedli bodo in nič drugega,« je pribil kmet Rojs.

»Otroci tako kmalu še ne bodo mogli delati,« se je oglašil bivši orožnik Grašič, ki je neprestano drsal s palcem po mizi. »Brez dela pa tudi jela ni.«

Maček je poslušal in prikimal. Ugnati se ni dal kar tako. Pojasniti jim mora takoj, da ga ne bodo prehiteli. Nazadnje bi se še lahko zgodilo, da bi otroke vsilili njemu. Tega nikakor ni želel. Zato se je obrnil k Rojsu: »Cmager je bil tvoj viničar, Rojs. Tega ne smeš pozabiti. Enega otroka boš vzel ti. Tebi se to ne bo poznalo.«

»Kam bom pa prišel,« se je začel razburjati Rojs. »Ze zdaj nas je preveč pri hiši. Zemlja tudi ne nese toliko. Če bi od otroka imel koristi, ne bi bil proti. Tako pa...«

Maček je izpeljal vsako stvar, ki si jo je vtepel v glavo. Spoznal je, da ne sme popustiti. Oblastno je pogledal preko glav odbornikov in zlogoval besedo za besedo: »Občina bo plačevala vsak mesec za otroka tistemu, ki ga bo vzrel. Ko bodo otroci že toliko močni, da bodo lahko delali, občina ne bo več plačevala zanje.«

Odborniki so se oteplali otrok in jih zlepa niso hoteli pod svojo streho.

»Zakaj bi jih morali ravno mi rediti? Dajmo jim drugim kmetom, ki niso v občinskem odboru,« je predlagal Majerič. Grašič je predjal nogo na kolenu in dodal: »Tudi jaz tako mislim.«

Maček ni popustil: »Kaj bi silili otroke k drugim kmetom. Vsak izmed nas ima toliko, da se mu ne bo poznalo pri skledi. Zakaj smo odborniki? Ljudje so nas izbrali zato, da delamo za našo občino. To je naša krščanska dolžnost. Zdaj torej dokažimo to. Gospodje v mestu bodo zvedeli za ta naš sklep in še več bomo veljali pri njih.« Počakal je še malo, kako bodo delovale njegove besede.

Rojsov obraz se je za spoznanje raztegnil. »To je že res, koliko pa bo občina pravzaprav plačevala?« Kjer ni bilo denarja, tam se ni hotel vtikati zraven.

»Za streho in hrano in za kako ponošeno obleko za otroka boš že dobil toliko, da ne bo premalo. Zdaj nam rajši povej, katerega si boš izbral,« je predlagal Maček.

»Jaz bi rekel Pavla. Sicer je največji med otroci, pojedel pa ne bo malo, no že zaradi njegovega očeta ga bom vzel.«

»Ti bi si rad čimprej napravil iz njega hlapca,« je ugovarjal Grašič. »Pavla bi tudi jaz lahko vzel.«

OB TEDNU MATERE IN OTROKA

VIGAJAJMO ROD, KI BO ZDRAV IN SREČEN!

Zelim ti vso radost in veselje!

S pomočjo Sveta za ljudsko zdravstvo in soc. politiko pri CLO M. Sobota — pripravilo Društvo prijateljev mladine v M. Soboti

Bliža se mamičin rojstni dan. Ob tem dnevu se vsak otrok, ki ljubi svojo mamo, spomni na vse težave, veselje, strah in radost, ki mu ga je mama pokazala...

jilo. Ves prosti čas, vsako uro izrabi, da hodi okoli in sprašuje po zidurjih. Za vse to pa jaz nisem včasih ubogljiva, da bi jo ubogala. Včasih sem bila tudi trmasia in takrat se je mamica najbolj jezila. Tudi jaz vem, kar mora znati vsak otrok, da mi je mamica najboljši prijatelj, ki mi vsak dan streže in je njeno srce tako dobro, njene oči, njeni pogledi so tako mili in njena trda, od dela izmučena roka zna lepo,

zelo lepo božati. Najlepše mi je pa takrat, ko je moja mamica vesela in nasmejana. Zato bom poskušala biti dobra in pridna, da ji bom naredila manj težav in skrbi.

To kar sem sedaj obljubila, bom skušala izvršiti in želim svoji mamici vso radost in veselje ob njenem rojstnem dnevu. Martišek Elizabeta, 4a razred osnovne šole v Murski Soboti

Mamici za rojstni dan

Kaj nam pomeni mamica? Marsikdo izgovori to besedo lahko miselnostno, brez posebnega čuta. O kako radi bi še nekoč izgovarjali to ime! Toda takrat bo že prepozno. Kar je bilo, se ne bo več vrnilo.

Kdo je skrbel za nas otroke, dokler smo bili še majhni in neobogljivi? Kdo nas je hranil, kdo nas je s toliko ljubeznijo učil hoditi, izgovarjati prve besede? Učili so nas vsi, a najbolj ljubeznivo, najbolj potrpeljivo je delala to mamica.

Sedaj se pa vprašajmo, ali smo ji tudi tako vračali njeno ljubezen, ali smo tudi mi čutili do nje to, kar je čutila ona do nas!

Le malokateri je to storil. Večkrat smo jo jezili in je nismo ubogali. A mamica, dobra mamica, nam je vse odpustila. Dejala si je: »Kaj zato, saj so še otroci!« Še bolj nas je ljubila. Res velike so njene dobrote, še večja pa je njena ljubezen.

Kaj bomo storili danes, na njen rojstni dan? Najskrenejše se ji bomo zahvalili, ji podarili šopek rož ter ji dejali: »Mamica, odpusti, če sem te jezila in žalila, če te nisem ubogala in mi je bil kdo drug več kakor ti! Odpusti! Obljubljam ti, da ne bom več tako otročja! Obljubljam ti, da se bom zavedala, koliko si vredna ti, moja preljuba mamica! Obljubljam ti, da bom taka, da boš lahko s ponosom rekla: »To je moj otrok, ki me ima rad, ki izpolni vsako mojo željo!« Svojo obljubo bomo tudi držali. Nato jo bomo objeli in jo iskreno poljubili. Da, tako bomo napravili in naša dobra mamica bo ponosna na nas, na svoje otroke, ki ji tako lepo vračajo njeno ljubezen.

Lahko se prštevaemo k srečnim ljudem, ker imamo mamico, ki skrbi za nas. Le pomislimo, ka-

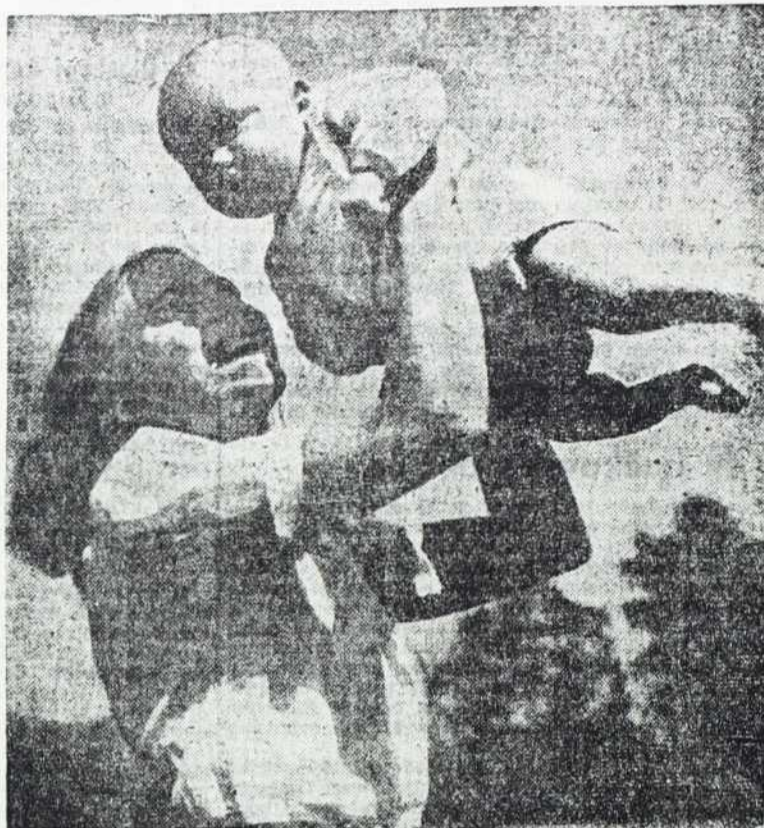
ko nesrečni so otroci, ki jim je umrlo najdražje bitje — mamica! Ne vem, kaj bi dali ti otroci, samo da bi jih njihova dobra mamica še enkrat prijazno pobožala in poljubila. Ne vem, kaj bi dali samo zato, da bi lahko še enkrat videli njo, ki bi dala zanje vse na svetu, tudi svoje življenje. Pomislimo, koliko solz, koliko bolečin se pretaka v duši teh otrok!

Mi pa smo lahko miselnostni in ne pomislimo, da tudi mi lahko nekoč izgubimo najdražje — mamico.

Zato bi morali vedeti, dokler še ni prepozno, kaj nam pomeni naša ljuba mamica!

Ljubimo jo, dokler je še čas!

LUK ALBINA, 11.b razred gimnazije v Murski Soboti

„Mamica, rad te imam...!“

Kaj misli o svojih mamcah naš razredni kolektiv

Otroci so pridni, zelo aktivni. Delo jih veseli in z redki izjemami se skušajo približati cilju, ki ga delo in vzgoja kolektiva zahteva.

O SVOJIH MAMICAH PA TAKO MISLIJO:

H. K.: Ni bolj dobrosrčnega človeka, od Tebe mamica. V nežni mladosti, pa tudi sedaj, ko že hodim v šolo in se učim, me vsak dan opominš: V šoli bodi pridna! Ko Tebe ne bi imela, ne bi bila tako prosta, ker bi sama mogla vse delati. Kako Ti naj poplačam vse dobrote, ko pa nimam denarja! — Za rojstni dan Ti poklanjam šopek rož in Ti obljubljam, da

bom ostala vedno dobra in pridna.

Četudi se včasih razjeziš nad menoj, Te imam nad vse rada. Jaz bi rada prej umrla kakor Ti, mamica. Ob koncu Ti želim, mamica, za rojstni dan, da bi se do konca dni življenja z menoj skupaj veselila.

Otrok je odličnega vedenja, poln srčne kulture, enostranska sirota, zato v skrbeh za mamico.

Z. L.: Mamica, Ti praznuješ rojstni dan. Spominjam se, ko sem bila še majhna, kako si se z menoj igrala in se z menoj razgovarjala. Prav vse sem ho-

tela vedeti. Sedaj sem večja in bi Te rada razveselila. Poklanjam Ti šopek cvetic in želim Ti zdravja in dolgo življenje. Spominjam se tistih otrok, ki nimajo svojih mamic, mogoče so umrle v taboriščih, ali pa so padle v borbi za našo svobodo, ali pa umrle vsled bolezni. Te sirote ne poznajo mamičnih skrbi in ne vedo, kakšna težka usoda jih je zadela. Mnoge so prepuščene drugim ljudem, mi moramo skrbeti in razveseliti te sirote, zato smo pionirji, ki naj skrbimo zanje. Mi pionirji jih imamo radi in jih spoštujemo.

Deklica je mirna, lepega vedenja, izredno navezana na svojo večkrat bolno mater, zato razmišlja tudi o sirotah, ki jim je izredno naklonjena.

B. Z.: Mama mi je moj najboljši prijatelj, hoče mi dobro. Če ji kom zbežim, me poišče in tudi natepe. To ne dela brez vzroka; vem, da mi hoče s tem dobro. Pošilja me v šolo, da bi se kaj naučil, zato moram v šoli delati. Jaz pa sem večkrat len, to moram priznati. Razumem pa, da se moram učiti, da bom s tem koristil sebi in drugim. Oprosti mi, mamica, če sem Te žalil, obljubljam Ti, da bom priden in Te s svojo malomarnostjo ne bom več žalil.

Dečko je izredno nadarjen, bister in pol življenja, žoga pa ga zanaša.

B. K.: Mamica, veselil sem se, da se bliža Tvoj rojstni dan. Vem, da si imela mnogo truda z menoj, pa še sedaj ga imaš. Mama, ko bom dorastel, Ti bom vse to poplačal. Za Tvoj veliki dan Ti želim veselja. Vem, da Te najbolj razveselim z učenjem. V šoli redno izpolnjujem svoje dolžnosti, pa tudi doma. Hodim k pionirski televadbni pevskemu zboru, nanosim Ti drv in vode. Ne pozabi, mamica, pa tudi jaz ne bom pozabil, da Ti bom vedno rad pomagal, tudi ko bom odrasel.

Zelo delaven dečko iz socialno ogrožene družine, kjer je 9

otrok, med temi bolna sestra. Fant je nadarjen in želi študirati, kar ni bila navada v tej družini.

K. F.: Beseda mamica nam pove osebo, ki nam hoče dobro. Če ne bi imel mame, ne bi imel obleke in čevljev. Ne smem je žaliti. Njene ukaze moram z veseljem izpolniti — ne iskati raznih izgovorov. Nekateri ne znajo ceniti svoje mamice, ker se ne zavedajo, koliko dobrega jim ona naredi. Jaz pa jo imam zelo rad, ker vem, da mi ona da in želi samo dobro. Krpa mi obleko, pere, streže mi v boleznih itd. Revez je, ki je brez mame. Grd pa je tisti, ki je nima rad.

Dečko je dober, najpridnejši med fanti, zelo občutljiv, vestno opravlja svoje dolžnosti.

Z. V.: Mamica, kako bi Te razveselil za Tvoj rojstni dan? Vem, da boš najbolj vesela, če Te bom ubogal in se pridno učil. Denarja nimam, da bi Ti kaj kupil, imam Te pa rad. Pomagal Ti bom pri delu, se učil, da bom vsakokrat izdelal razred.

Z eno nogo je bil že v poboljševalnici, pa se je precej popravil, dvignil ga je kolektiv in kontrola.

K. Z.: Mislim, da ima vsak mamico. Včasih se zgodi, da v družini mamica zgodaj umre. Ubogajmo jo, ker imamo samo eno mamico. Ko mamici vohčim za god in ji dam darilce, se smeje in joče od veselja. Da mi poljubček in vsi smo veseli.

Odkrit, zelo družaben fant, vzgojno vpliva na druge, zelo ga skrbi mamina bolezen, z voljo se dviga ter se veseli svojega uspeha.

D. M.: Mamico moram za njen rojstni dan razveseliti. Vesela bo, če ji bom pomagala pri delu. Najbolj bo vesela, če se bom pridno učila. Še šopek rož ji nabere in pesmico ji zložim. Mnogo se trudi za nas, saj sama služi. Srbi, da smo oblečeni, obuti, nahranjeni. Nekateri otroci nimajo radi svojih mamic, kar se pri njih lahko vidi. Nekateri ljudje pa ne marajo strah in ti so grdi in hudobni. Jaz pa jim rada pomagam.

Deklica ima razvit materinski čut, mnogo se pretne! Je zelo resna in če le more vsakomur pomagati.

Drobne misli, drobni utrip otroških srčec, nežna čustva naših malih. Včasih so nagativni, malce poredni, toda v njih mislih so izražena vsa tola čustva, radost in sreča; vsa velika in nežna ljubezen do mamice.

Spoštujemo ta čustva, cenimo jih, razvijamo to ljubezen, vzgajajmo!

Družini vso srečo

(Nadaljevanje s 1. strani)

nastopom na prireditvi. V tej smeri postavljajo tudi starši največ vprašanj na roditeljskih sestankih in še kje drugje. Pri vsem tem pa največkrat pozabimo polagati pažnjo na vzgojo otroka kot človeka, na njegovo srčno kulturo, na pravilno vrednotenje njegove etične vzgoje. Tudi učiteljstvo dostikrat zanemarija ravno to stran svojega poslanstva. Vedeti pa moramo, da socialistična družba raste in uspeva samo na ljudeh s človeškimi čustvi, s plemenitimi odnosi in samo od teh lahko pričakujemo odličnosti in poguma. K takšni vzgoji smo poklicani prav vsi, jasno pa je, da bo morala ravno družina pri tem odigrati glavno vlogo, ker ima otrok v družini največ prilik dožemanja. Otroci pa ne dojemajo samo takrat, kadar mu mati nekaj prav lepo in ljubeznivo pripoveduje, ali ga pa oče prav osorno zavrne ali mu izda strogo povelje. V našega otroka nevidno, toda učinkovito, prodirajo odnosi med starši samimi, odnosi staršev do drugih in sploh razmere, v katerih živi. Zato se ne čudimo, če je otrok v družini, kjer vlada alkoholizem, že na vse zgodaj vase zaprt ali zagrenjen ali zna krepko preklinjati, ali pa če naš ljubljeneček brca in vpije ob najbolj ljubeznivi besedi svoje matere.

Preveč smo navajeni misliti na to, da je v naši družini oče družinski poglavar, mati pa da je njemu slepo pokorna, kot so nas nekda učili, in pa, da je izključna dolžnost matere ukvarjati se s predšolskim in morda šolskim otrokom. Teden matere in otroka ni namenjen samo našim materam, temveč prav pri nas bi naj veljal tudi za družinske očete. Prekmurški družinski »oglavar« se kaj nerad ukvarja s svojimi otroci; ljubši so mu gospodarski posli, v prostem času pa se kak pomeneč s sosedi, redko je pa na dnevem redu vzgoja otrok, češ za to je pa žena. Ne le, da kverno vpliva na našo celotno družbo, temveč smatram, da tudi ženska enakopravnost ni mišljena v tem smislu. Otroci niso samo materini, otroci so naši, otroci so bodočnost naše celotne družbe, zato jim nudimo vso skrb prav vsi, da bomo imeli prav vsi lepšo bodočnost, ki nam je bodo nekoč krojili naši socialistično vzgojeni otroci.

Poglejte nas, mi smo iz vrteca!

Komaj sedem zjutraj, živ-zav pa že tak! Kakor vrabčki so. Cebljanja več kot prebčki; vsak ve povedati kaj novega.

»Mi peljemo vlak...«

Toda kmalu se ta jutranji šebet počel, zamenja ga resno delo. Porazgube se po svojih kotičkih, v svojem malem pa kljub temu tako velikem in privlačnem svetu iger.

Mala Dragica, z njo Miška, Majda in Nada so že pri svojih pupah; treba jih je pripraviti za kosilo. Stanko, Marjan in Andrej — mali risarji, so že po svoje v zanimivih dogodkih prejšnjega dne. Tudi takih, ki potolžijo svoje težave tovarišici, ne manjka. Slavček, Dragica in mala Ziva so že pri njej. Razkrivajo ji svoje drobne težave in težavice, nato pa se poredno in nagajivo dobričkajo kot muca mehkotačka. Dušan, Slavček, Jožek, Ludvik in Lojzek pa so vojaki: mi smo vojaki korenjaki — pojo mlada grla. In tako vsi. Vsak je v svojem svetu, ta v tovarni, oni v avtomobilu; nobenemu ne manjka dela.

Ob devetih so zbrani že vsi. Zdaj šele se začne pravo »delo«. Kar po skupinah, po starostni dobi. »Zdaj se gremo učiti«, menijo med sabo. Pa še kako lepo se učijo! Vsak dan je kaj novega. Tovarišica pripoveduje pravljice, na-

to pojejo, rišejo, modelirajo, šivajo, uče se raznih iger za razvoj otroških čutil, govora; nato spet telovadijo in si v razgovorih osvajajo vedno nove pojme; seznanjajo se s prirodo, spoznavajo ljudi in življenje. Nikoli ne zmanjka vprašanj. In kako pristrčni so, odkriti, kako sočustvujejo in kako živo vse doživljajo.

Ob desetih pa se oglašajo trebušček. Vsi se umijejo, saj morajo biti snažni, čisti, preden grejo jest.

Južine je kmalu konec in živi drobiž se porazgubi v prostih igerah in sprehodih. Tudi kako podjetje obiščejo kdaj pa kdaj, kjer si ogledajo delo svojih staršev.

Preden se opoldne razidejo, so na vrsti zvezdice. To spada

Otroške iz vrteca

V igri se otroci pogovarjajo med seboj: »Zdaj pride poletje, vroče bo in kopat se bomo hodili v kopališče...« meni drobna punčka. Pa se oglašajo druga: O, jaz pa grem z mamico na morje; tam se bom kopala!.

»Kaj boš le tam, saj tam ni kopališča, tam je samo voda,« se odreže prva.

Razgovarjajo se o tem, da mamica in očka delata, zaslužita in da potem kupita za otroke obleko in hrano. Pa se oglašijo Vanja: »O, ne, saj ne kupi mamica, denar kupi!«

»Seveda, Vanja, toda mamica zasluži ta denar,« ga pouči vzgojiteljica. Toda Vanja se ne da kar tako, to mu ne gre v račun. Vrta in le izvrti: »Saj ga ne zasluži mamica, ampak delo...«

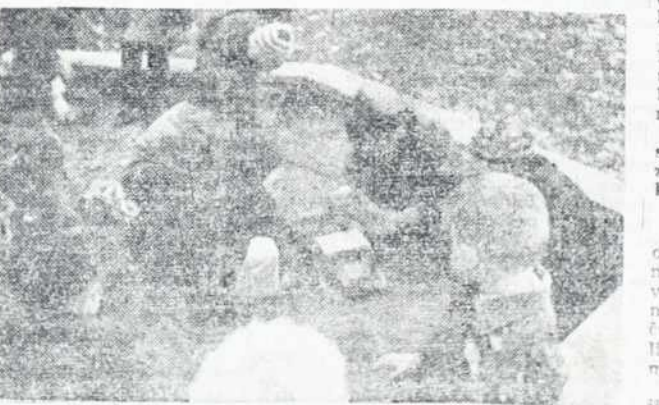
In takih drobnarij je nešteto. Povsod pa mora biti uho vzgojiteljice, ki usmerja njihove igre — njihovo delo.

k tekmovanju, zvezdica je dokaz reda, pridnosti in dobre volje. Preštevajo svoje zvezdice na tekmovalnem kartonu: »Tovarišica, sedem jih imam, še tri manjkajo, pa jih bo deset...!«. Da, deset zvezdic; takrat bo nagrada.

Mala Darinka se je preselila iz našega vrteca v drug kraj. Ze večeraj se je vse poslovilo od nje. Toda danes, pred odhodom vlaka, je še pritekla k nam rekoč: »Tovarišica, še malo bom tukaj in prav pridna bom; samo ena zvezdica mi še manjka. Rada bi pokazala mamici nagrado, preden odidem...«

Kdo ne bi izpolnil taki prošnji. Darinki se je želja izpolnila. Naš vrtec je zapustila srečna — z desetimi zvezdicami. D.

Vzgojiteljica igra pri klavirju pesmico, ki se jo pravkar uče. Pa priteče k njej Majdica in jo resno vpraša: »Tovarišica, ali je tukaj notri pesem Hej Slovani?«

Vključujmo se v društva prijateljev mladine!

Ko posvečamo v Tednu mater in otroka svoje misli skrbi za naše otroke, se ne obračamo samo do mater, temveč do vseh staršev ter vseh tistih dobrih ljudi, ki sami morda otrok nimajo, vendar do njih čutilo ljubezen. Vsaj v tem tednu si priključimo vsi jasno v zavest dolžnosti, ki jih imamo da našega naraščaja.

Do sedaj se je pri nas organizirano v svojem programu po-

svečala skrbi za otroke sekcija AFZ. Vendar to delo ni zadostovalo in je bilo povrh tega tudi enostransko, saj se je nanašalo večinoma zgolj na priložnostne dobrodelne akcije. Čisto neobdelano je ostalo pri tem področje mladinske vzgoje izven šole. Tudi SZDL kot politična organizacija, ki načelno usmerja vsa področja našega življenja, ne bo mogla v podrobnosti reševati te naloge.

Vsled prezaposlenosti so starši v mnogih primerih izgubili možnost posvečati otroku dovolj časa, kot bi to za otrokov razvoj bilo potrebno. Predesem mislimo tu na domove, kjer je zaposlena tudi mati. Otroci so sicer gmočno preskrbljeni, nimajo pa starš časa, da bi se z njimi zabavali ali nadzorovali njihove igre. Tako so otroci prisiljeni, da si poiščejo zabavo sami, četudi ni vedno najprimernejša. Izkusili pa smo, da skupnost mnogokrat lahko reši naloge, ki je posameznik ne more. Zaradi tega se je osnovalo Društvo prijateljev mladine, ki ima med drugim za cilj, preskrbeti mladini neoporečno zabavo in skrbeti za vzgojo v izvenšolskem času. Tu bi bilo napačno misliti, da bodo zopet poklicni vzgojitelji tisti, ki bi naj reševali se to naloge. Nasprotno! Starši sami

so v prvi vrsti poklicani, da tu založijo svoj trud po svoji sposobnosti. Vsak, ki je pripravljen za svojega otroka žrtvovati čas, naj bi bil pripravljen isto storiti tudi še za drugega otroka, ki živi morda v slabših pogojih.

Zanimanje otrok je mnogovrstno. Zato bo Društvo prijateljev mladine moralo znati organizirati različne možnosti zdrave otroške zaposlitve in zabave. Možnosti je razmeroma mnogo. Mogoče bi n. pr. kje otroci prav radi delali na svojem malem vrtu, v drevnici, gojili male živali in podobno. Pri takem delu se otrok zabava, zraven pa se že mlad nauči vestnosti in vztrajnosti, kar vse pri odraslem cenimo. Tudi različna področja ljudske tehnike so vabljivo polje za otroška udejstvovanja. Za uspešno organizacijo in delovanje takih krožkov pa je potrebno, da najdemo dovolj moralno neoporečnih in sposobnih ljudi, ki bodo take skupine vodili. Samo taki ljudje bodo sposobni na otroke vzgojno vplivati, ker jim bodo vzor in ker bodo znali najti pot do otrokovega srca. Naloge Društva prijateljev mladine gotovo niso lahke, so pa nujne. Zato pomagajmo po svojih sposobnostih, da jih bomo skupno uresničili!

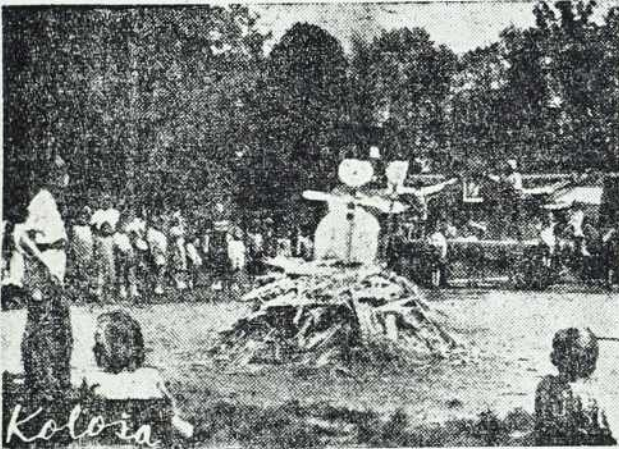
Mati bom

Koliko veselja, sreče na eni strani, na drugi pa izraz neizmerno groze, skrbi in strahu pomenita ti dve besedi: mati bom! Zakaj je tako? Zakaj groza, strah, pred posledicami, pred zanikanjem? Zato, ker se še nisimo otresli predsodkov stare miselnosti, zato ker tličimo še pregloboko v tisočletja vzgojnem načinu življenja, ki nas je učilo, da je spolna vzgoja greh, da je največja grešnica nezakonska mati, ki mora celo svoje življenje vleči za seboj pečat izvirka iz družbe. Otrok, ki ni ničesar kriv, ki rabi samo ljubezen in pomoč za svojo rast, je sprejet s »pankrtom«, kar ga spremlja skozi celo življenje.

Naj bodo to le žalostne slike temne preteklosti, kateri je današnja družba odločno napovedala boj. Boj za zdrav odnos do ženska, za zdrav naraščaj. Pravilni spolna vzgoja ni greh, temveč življenjsko važni nauk, nauk, ki nam bo dal zdrave matere in matere in zdrave potomce. Pojem mati bom, ne bo več kletev, temveč pesem, ki bo prevzela vsako, da bo od prvega zaznamka spremljala nastajajoče življenje, živela v njej, dokler ne bo končno dočakala uresničitve svojih želja, dokler ne bo ponosno rekla »mami sem«.

Mala Dragica priteče vsa vesela domov. »Mamica, prosim, daj mi deset dinarjev; jutri bom šli v kino gledat Snegulčico,« pove kar v eni sapi.

Mama ji izrači papirnat bankovec, Dragica pa v jok: »Mamica ne enega; poglej, koliko...« in pokaže ji vseh deset prstov na roki; toliko je rekla tovarišica.

Ded Snežak, zakaj se upiraš Pomladi?

V Ljubljani pred tramvajem, ali v Soboti pred avtobusom

V Ljubljani pred pošto sem bil nekoč priča sledečemu dogodku.

Na tramvaj, ki vozi proti kolidvoru, je čakala množica ljudi. Zjutraj so prispeli po opravkih v mesto, sedaj so se pa vračali nazaj v svoje domove. Skoraj vsak je nosil s seboj kovček, zavoj ali kaj podobnega. Med njimi je bilo tudi nekaj mladih

večji, bi sam lezel v tramvaj. Boljše bi bilo vzeti možeka seboj! — Take in podobne opazke so letele, a nikomur ni prišlo na misel, da bi ji pomagal.

Mučnemu položaju matere pa je nenadoma napravil konec neki vojak, močne postave, južnjaški, tip, doma menda kje iz Makedonije. Z eno roko je zagrabil paket ter ga porinil v

NAROČAJTE "OBMURSKI TEDNIK" SVOJCEM. SORODNIKOM ZNANCIEM IN PRIJATELJEM IZ VEVN PREKMURJA. GOTOVO JIH ZANIMAJO NOVICE IZ DOMAČEGA KRAJA!

gizdalinov, ki so se živahno razgovarjali in smejali.

Tramvaj pr'pelje. Množica se vsuje na stopnice in ripe v notranjost voza v tramvaj je hotela tudi preprosto običena žena z majhnim otrokom na eni roki, v drugi pa je imela precejšen paket. Oboje skupaj je bilo zanjo edinovo pretežko. Ni se mogla pognati naprej, ne da bi se oprleja za ročaj pri stopnici. Večkrat se je poizkusila dvigniti na stopnico, a ni šlo. Tik za ženo so stali mladi, po mehi oblačeni gospodiči ter delali na račun vstopajočih razne neumestne opazke, se smejali in se divili svoji duhovitosti. Tudi matere z otrokom niso izpuščili. »Mamica, zakaj niste pustili malega doma? — Škoda, da ni

tramvaj, z drugo pa je napravil nekaj sedež, ki se je nato z materjo in otrokom vred dvignil. Žena je nato seveda z lahkoto stopila v tramvaj. Vse skupaj je trajalo le nekaj sekund.

Mučnemu položaju matere pa je nenadoma napravil konec neki vojak, močne postave, južnjaški, tip, doma menda kje iz Makedonije. Z eno roko je zagrabil paket ter ga porinil v tramvaj, z drugo pa je napravil nekaj sedež, ki se je nato z materjo in otrokom vred dvignil. Žena je nato seveda z lahkoto stopila v tramvaj. Vse skupaj je trajalo le nekaj sekund.

„Da bi le bila vedno pomlad...“

V deželi je že dolgo, h koncu že gre, saj bo kmalu potrkalo poletje na njena vrata. Toda naši malčki so jo čutili dvojno, v majskem zelenju, cvetočih livadah, toplim soncu in sproščenem otroškem vrišču predzadnje nedelje. Praznovali so — pomlad.

Ali ste opazovali njih obraze, svetle poglede oči; ste čutili z njimi preprosto, otroško srečo in radost? Bilj so srečni, zadovoljni in razposajeni. Te pomladi ne bodo pozabili do prihodnjega praznika, pa čeprav bi jim lahko dalj — še lepšo.

Rakičanski park je bil podoben otroškemu mravljišču. Zelene lepote pomladi; so objele drobna srca, prevzela jih je igravost, božalo toplo sonce in vabila prijetna senca; še pički Ded Snežak, papirnat sicer, toda za ta živ-zav resničen, je tiho čepel vrh grmade. Le čakaj, čakaj! Zdaj je pomlad! Ne boš me več strašil z mrzlimi vetrovi in mrazom; sedaj bom skakal in se igral na zeleni travni, kobacal bom čez cvetočo livado — ti pa se le skrivj v plamenih. Vroče ti bo, stric Snežak, ko bo gorela grmada pod teboj; jaz pa bom skočil v vodo in ves zagorel rjav bom po hrbtu. Ej, to bo lepo! Vidiš, Snežek, zakaj si pa tako trdoглаv, saj veš, da te pomlad vedno premaga.

In med takim modrovanjem kodrolasega malčka je objel papirnatega predstavnika Zime plamen. Dim grmade je dvigal visoko v zrak njegove ostanke.

Tudi mali Milanček se je veselil pomladi in srečen je bil. Toda mahoma se je spomnil: »Mamica, kaj bo pa zdaj, ali ne bo nikoli več Snežaka? Sankal bi se pa le rad še kdaj...«

In dvoje oči se je vprašujoče zazrl v mamico.

So korenjaki naši mali telovadci. To bo še kaj iz njih. Tudi mala Metka je med njimi. Majčkena, komaj kobaca. Toda pokazati hoče kaj zna! Seveda, ne gre brez tovarišice. Metko je treba prijeti za noge, dvigniti in obrniti, kajti Metka je še majčkena in kaj more za to, če še ne zmore tega tako, kot ostali cicibani; hoče pa le. Zato jo

Ringa ringa raja; kdo je, ki nagaja...?

Sobočani!

Danes, v petek, 29. maja, ob 20. uri
AKADEMIJA OB TEDNU MATERE IN OTROKA
v domu TVD »Partizan«
Udeležite se v čimvečjem številu!

„Mamica, kaj je domovina...?“

Bilo je pred štirimi leti. Ob zatonu pomladanskega sonca sva sedela s šestletnim sinčkom na vrtu pod košato jablano. Odožila sem knjigo, iz katere sem mu brala pravljice in pe-

naju je božala toplo sapica pomladanskega večera. Vseokrog je drhtelo še nežno bitje. Moj pogled se je zaustavil na valovitem se žitnem klasju. Vsa vas se je kopala v dišečem vo-

lejša. Ne samo naša vas, še več, mnogo več. Tvoja domovina bodo vse njive, polja, vsi travniki, gozdovi, reke in jezera, planine, morje; vsi ljudje, ki govorijo tako kot mi ali podobno, vse vasi, ki jih je mnogo, zelo mnogo, vsa naša lepa mesta, vsi ljudje, ki delajo v tovarnah, na poljih, po rudnikih, vsi dijaki, ki se učijo po naših solah, vse to in še več. Naša domovina je zelo velika, zelo lepa, zelo dobra. Ko boš večji, jo boš vedno bolj spoznaval. Vedno ti bo lepša, vedno raje jo boš imel.

Glej, Milanček, vse to, kar sem ti naštel, so nam hoteli vzeti sovražniki za časa vojne. Našo domovino so nam hoteli uničiti. Naše vasi in mesta so nam hoteli podreti, naše lepe gozdove požgati, naše ljudi so hoteli pobiti in odpeljati v taborišča. Hoteli so nam vzeti kruh, hoteli so, da ne bi bili mi gospodarji tukaj, vse so nam hoteli ukrasti...«

»Mamica, kaj si ti naredila, da nam je niso vzeli?«

»Tvoj očka jo je šel braniti, jaz sem pa morala paziti doma na vas. Vsi očetje, ki imajo otroke, so jo šli braniti, celo mamice in mlada dekleta so jo branile. Milanček, tudi malo večji otroci, kot si ti, so jo branili. Vsi tisti, ki so šli braniti domovino, so bili partizani. Vodil jih je naš dragi Tito.«

Prenehala sem govoriti, da bi videla, ali bo še kaj vprašal. Začutila sem in sem bila prepričana, da je vse razumel.

»Mamica, ko bom jaz velik, hočem biti vojak. Tovariš Tito mi bo dal puško in bom branil tebe in očka, našo vas, branil bom našo domovino pred vsemi sovražniki, ki bi nam jo hoteli vzeti.«

Zadnje besede je izgovarjal s posebnim naglasom. Srečna sem bila in pomosna nanj. Močno sem ga privila k sebi in ga vroče poljubila.

Medtem je sonce že popolnoma zašlo. Zadnji zlati žarki so še vedno pozdravljali nas, vso našo domovino. Hladen vetrček naju je opozoril, da morava iti v sobo.

Milanček je bil pri večerji tih, zamišljen. Po večerji je je umil, se poslovil od vseh in odšel spat. Ko sem mu želela »Lahko noč« in hotela zapreti vrata sobe, mi ni odzdravil, temveč me je poklical nazaj. Stopila sem k postelji:

»Mamica, ali mi bo res dal tovariš Tito pravo puško, ko bom velik, da bom lahko branil domovino?« je tiho šepetal. »Seveda,« sem mu pritrdila in mu še enkrat želela »Lahko noč...«

K. J.

Pionirji na obisku pri tovarišu Titu

smice. Med branjem me je večkrat prekinjal s svojim običajnim »zakaj«, »kaj pa je to«. Sedaj sva oba molčala. Prijetno

nju razcvetenih travnikov. Razkošna pomlad je obetala žuljavim rokam v zemlji skrite zaklade. Obutek prijetnosti me je tako prevzel, da sem pozabila za par minut na sinčka. Iz tega sanjarjenja me je vzdramil tih, skoraj boječ glas sinčka:

»Mamica, kaj je domovina?«

Pogledala sem ga. Njegove oči so žarele in čakale odgovor. Se majhna usteca so bila na pol odprta. Vedno sem rada odgovarjala na vsak njegov radoveden »zakaj«, »kaj je to«, sedaj pa sem nekam vztrepetala. Nepričakovano se je vsehčila v mojo notranjost neka negotovost: Ali mu bom lahko odgovorila tako, da bova oba zadovoljna? ... Opogumila sem se. Privila sem ga k sebi in mu začela govoriti:

»Milanček, poslušaj. Ko si bil še majhen, ko še nisi mogel prav hoditi, je bila tvoja domovina: jaz, tvoj očka, tvoja sestrica, naša hiša, vrt s cvetlicami, naše jablane, naše kokoške, naša kravica.

Poslušaj dalje, Milanček. Sedaj, ko si že večji, je tvoja domovina vse to, kar sem ti prej povedala in še več. Vsa naša vas, vsi naši sosedje, vsi ljudje, ki živijo v naši vasi, vsi otroci s katerimi se igraš, vse, kar vidiš in kjer se sprehajaš, vse, vse to je tvoja domovina.

Se več ti bom povedala, Milanček. Ko boš hodil v šolo, bo tvoja domovina vedno večja in

Dajmo jim vedro mladost

Zazvonilo je. Množica otrok se gnete s hodnika v razrede. Vsi so otroško razposajeni, le na enem izmed njih ni opaziti mladostnega veselja.

Kljub temu, da sedi v zadnji klopi, mi je Peter od vseh dijakov že prvi dan padel v oči. To pa ne le po slabi, ponošeni in obledeli obleki, temveč po obrazu in očeh, v katerih sta se izražala skrb in strah, a ne mladost 12-letnega otroka. V razredu je sedel mirno in navadno z eno roko podpiral glavo. Nikoli ga še nisem videla dobre volje in otroško nasmejanega. Celo kadar se ves razred nasmeje, se on le prisljieno in trudno nasmehe — in ravno ta nasmehe izraža njegovo notranje razpoloženje.

Tudi to se je že zgodilo, da je zadržal med poukom in da mu je glava klecnila na klop. Ko se je zavedel, je hitro dvignil glavo in s strahom pogledal okoli sebe, če ga morda sošolci ne opazujejo. Radi se mu namreč posnehujejo in to ga najbolj boli, da se ne more istovetiti z njimi, ne more biti tak, kot so oni. Sram ga je svojega razpoloženja, revščine in nerodnega, nesproščene vedenja. Njegov učni uspeh je slab. Kadar ga vprašam, slabo odgovarja, ne zna se izražati in zato včasih raje molči.

Smilil se mi je ta otrok in kmalu sem zvedela za njegovo družinsko življenje.

Njegovi starši so kmetje. Mama se mu je drugi poročila in tako je dobil očima, ki ga ne mara in tudi lastna mati se dosti ne meni zanj. V njem ne vidita svojega otroka, ki mu je treba pomagati, mu dati podlago za bodoče življenje.

Fant prehodi peš vsak dan 20 km dolgo pot v šolo in nazaj. Zjutraj pa, preden odide, mora opravljati še hlevska dela. Nobeden mu za pot ne da zajtrka in pripravi malice. Ko pride iz šole, mora takoj na delo, le zvečer, ko je že izmučen, ima čas za učenje.

Marsikdo od staršev se bo čutil temu, zdelo se mu bo to nemogoče in vendar je to resnica in tudi ne edini primer.

Ali je to na mestu da mora že tak otrok imeti skrbi in nositi bremena staršev? Čigava je potem krivda, da je otrok slab v šoli in zanemaren? Ni, to temu krivi le starši, ki se ne morejo in nočejo zvesti v otrokovo duševnost in njegov svet ter vidijo le svoje skrbi in težave? Otrokom nalagajo odgovorna dela za njihovo razvedrilo nimajo smisla. Mislijo, da že s tem opravijo svojo dolžnost do otrok, če jih oblačijo in nahranijo.

Poznam dekleta, prvošolke, ki morejo vsaki dan za družino pripraviti obed. Ali ni to preveliko breme za otroke, ki imajo tako zadosti veliko skrb, da

uspešno opravljajo svoje delo v šoli.

Veliko je še takih staršev, ki svojim otrokom grenijo mladost s pretepanji za vsako malenkost, za vsak prekršek, ki ga otrok lahko mignoredno zakrivi. Takim ljudem služi palica kot edini vzgojni pripomoček, ne mislijo pa pri tem, da s takim pretiranim ravnanjem otroka lahko tako zagrenijo, da mu vzamejo voljo do dela in življenja.

Ali ni hudo za take revčke, ki gledajo svoje sovrstnike nasmejanje in polne mladosti?

Dragi starši, mogoče bi drugače ravnali, ko bi vsaj enkrat videli svojega otroka osamljenega in strtega med veselo mladino.

SOCIALISTIČNO BOTROVANJE V KUZMI

V maju je bilo v Kuzmi svečano socialistično botrovanje hčerki tajnika OBLO v Kuzmi vd. Kolomana Pintariča, ki je dobila ime Milena. Botrovala sta Zdenka Požar in Janez Menhart, oba iz Soboti, ki sta prinesla lepa darila. Botrovanju je prisostvovala več ljudi. Svečani govor je imel predsednik OLO tov. Stefan Sabjan, ki je poudaril, da je glavna naloga staršev, kakor tudi obeh botrov, da skrbijo za pravilno vzgojo otroka in ga vzgajajo v socialističnem duhu.

DELAJNI MLADINCI V VASEH OBČINE BODONCI

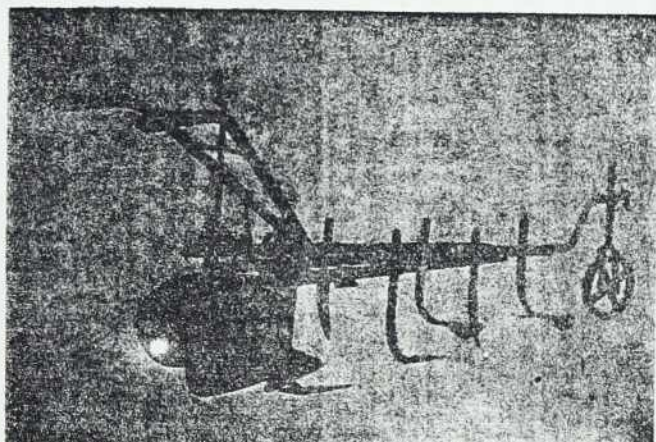
Mladinski aktiv v Vadareh pripravlja igro »Stric Ihtas«, ki jo bo uprizoril najprej na domačem odru, pozneje pa bo nastopil tudi na občinskem tednu v Bodoncih.

Mladinci iz Zenkovec vsak dan pomagajo gasilcem pri izdelavi opeke za bodočih gasilskih domov in dom Partizana. Prav tako tudi mladina v Sirkoveh, kjer že postavljajo temelje za gasilski dom, in mladina v Puževcih, kjer bo gasilski dom v kratkem pod stroho. —ček.

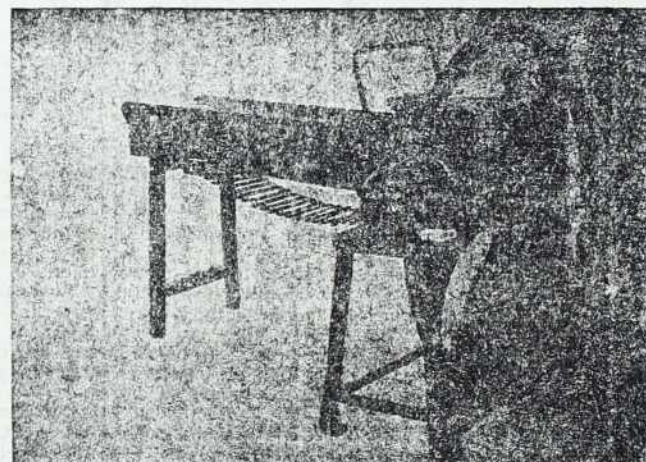

Zadružniki!**Kmetovalci!****Oglejte si razstavo****TOVARNE POLJEDELSKIH STROJEV - MARIBOR****ki bo od 30. maja do 8. junija 1953 v Murski Soboti**

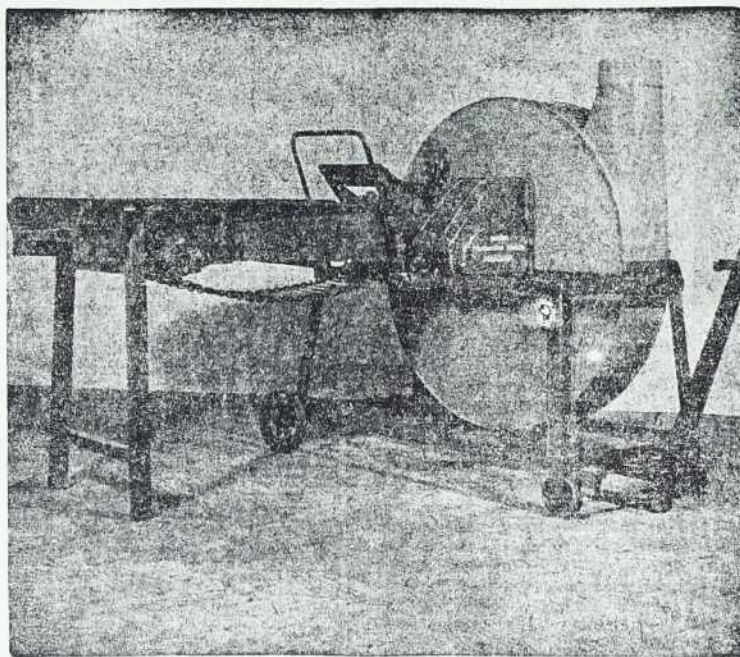
PRODAJALNA V MURSKI SOBOTI, KI IMA ZASTOPSTVO VSEH TOVARN S KMETIJSKIMI STROJI NA PODROČJU FLRJ, VAM NUDI NASLEDNJE KMETIJSKE STROJE:

traktor »Zadrugar«
traktor »Ansaldo«
mlatilnice J. V. 1070
mlatilnice J. V. 660
mlatilnice »Elita«
Dieselove motorje
mlin kladivar
motorne škropilnice
ročne škropilnice

razne slamoreznice in stiskalnice
grozdne mline vseh vrst
elektromotorje
gnojnične črpalke, ročne
gnojnične črpalke, motorne
sejalnice za žitarice
sejalnice za koruzo
razsipalče umetnega gnojila
vprežne grablje za seno
samovezalnice
obračalnike za seno

travokosilnice
selektorje
trijerje
preše za seno
kembrič-valjke
okopalnike — osipalnice
luščilce za koruzo
pluge in brane vseh vrst
ter nadomestne dele
brzoparilnike
in vse ostale kmetijske stroje

KOMERCIALNI DNEVI 5. IN 6. JUNIJA — TOVARNA RAKOVICA PRIPELJE TEDAJ NAJNOVEJSE POLJEDELSKE STROJE — NA ZALOGI NAJNOVEJSI TRAKTORJI DOMAČEGA TIPA — OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO, KJER SE BOSTE PREPRIČALI O NAŠI DOBRI KVALITETI IN SOLIDNIH CENAH — NAROČILA SPREJEMAMO PISMENO IN USTNO VSE ZA MEHANIZACIJO KMETIJSTVA!

TOVARNA POLJEDELSKIH STROJEV - MARIBOR**Prodajalna: MURSKA SOBOTA**

INFORMACIJE V PRODAJALNI TOVARNE POLJEDELSKIH STROJEV V MURSKI SOBOTI — TELEFON 53

ZA KMETOVALCE OD 60 DO 80 ODSOTKOV POPUSTA (REGRESA)!